

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

21.01.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[NOVA TV](#)

✓ Велев: Доходите са по-високи в страните без единна минимална европейска заплата

Официални данни сочат, че в страните без единна минимална европейска заплата доходите на хората са с 66% по-високи, а безработицата е по-ниска. Това каза в интервю за сайта [economic.bg](#) Васил Велев, председател на Управителния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Ето и цялото интервю:

- Г-н Велев, напоследък много активно се обсъжда темата за еднакви правила в отделните страни членки на ЕС за изчисляване на минималните работни заплати. Заговори се за едва ли не въвеждане на „единна минимална европейска заплата“. Каква е позицията на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) по темата?

- Позицията ни е, че по този въпрос трябва да се стремим към тези държави, които най-общо казано реагираха против това намерение на Европейската комисия (ЕК) и на дискусиата около него. Това са страните, в които няма единна национална месечна минимална заплата. Това са скандинавските страни, но не само. На такова мнение са също Австрия и Италия. И така всъщност в 10 държави, а не само в 6, няма месечна национална минимална заплата. Има няколко страни, в които има единна минимална часова ставка, но няма единна месечна минимална заплата – това са различни неща и у нас ги бъркат.

Някои казват, че като се умножи минималната часова ставка, се получава единната месечна минимална заплата. Това не е правилно, тъй като никой не е длъжен непременно да работи 40 часа седмично и 21 дни месечно. Даден човек може да не работи 160 часа (приблизително 20 дни по 8 часа), а примерно 111 или 98 часа. И сумата, която ще получи накрая за отработените часове, няма да е единна месечна минимална заплата.

Нашият Институт за устойчиво икономическо развитие, въз основа на официални данни, установи следния факт: в страните, които в момента най-остро възразяват срещу тези първи стъпки на ЕК, средната работна заплата е с 66% по-висока, отколкото в страните, в които има установена единна минимална месечна работна заплата. Тоест там, където няма единна заплата, са с 66% по-високи доходите. Освен това, според крива, правена от проф. Стив Ханке, в страните, където няма установена единна месечна минимална заплата, безработицата е с 40% по-ниска.

Тоест, ЕК какво цели – България и други страни да станат като тези, които имат 66% по-високи доходи и 40% по-ниска безработица, или пък те да станат като нас? Очевидно е, че ние трябва да се стремим добрите практики на тези страни да се възприемат в повече други държави.

Другият мит, който битуваше, е как от Брюксел ще се определи равнището на минималната работна заплата. В документа за консултациите на ЕК до социалните партньори ясно се казва, че не се цели това. То е и ясно, че няма как при толкова различна производителност, икономики, брутен вътрешен продукт на глава от населението да има еднаква минимална работна заплата за цял ЕС. И не само, че не се цели постигане на еднаква минимална заплата, но и не се цели уеднаквяване на механизма, по който се определя МРЗ. Това е изрично посочено в документа от ЕК.

И това е правилно, ако обърнем внимание на нееднократно прокламираната от ЕК цел минималната заплата да е около 60% от медианната заплата (медианната е заплата, която получава човека в средата – под него, с по-ниски заплати и над, с по-високи заплати има равен брой хора; медианната заплата е по-ниска от средната за страната). В България този резултат е дори надвишен – нашата минимална заплата е 62% от медианната, според Евростат и Европейската комисия.

- Това означава ли, че у нас минималната заплата трябва да се понижи?

- Ако имаше единен механизъм, единни правила, би следвало минималната заплата в България да се понижи, докато очакванията на хората са за обратното.

Това само илюстрира колко несъстоятелно е изобщо това да се търси и очаква, че ЕК, работодатели и синдикати на европейско равнище могат да постигнат съгласие за единни правила за цяла Европа – единни ставки, единни механизми. Както стана ясно, те при добрите примери са различни в границите на една и съща страна за различните икономически дейности, а какво остава да са еднакви за всички страни в цяла Европа.

Затова нашата позиция е неизменна от много време насам – минималните работни заплати да се договарят между работодателите и синдикатите. Ако те са постигнали съгласие кое е най-адекватното равнище на минималната заплата, кои са политиките в Брюксел, че да им кажат, че това не е правилно? Техните договори са много по-обективни от всякакви псевдонаучни търсения и изчисления.

- Доколкото разбирам, за момента основните притеснения идват от скандинавските страни. Все пак компаниите, членуващи в АИКБ, изразяват ли някакви опасения относно идеята на ЕК и как тя ще се отрази на българската бизнес среда като цяло?

- Както казах, според оценката на ЕК ние всъщност сме сред отличниците и едва ли не трябва да си понижим минималната заплата, което, разбира се, Комисията едва ли ще го поиска. Според мен на първо място няма да се стигне до съгласие като цяло, както не се е стигало вече години наред. Освен това, според самия договор за функционирането на ЕС пазарът на труда и равнището на доходите са прерогативи на страните членки, а не на ЕК. Но да се върнем пак към България. Ние имаме 100% покритие. Установената с постановление на Министерския съвет месечна минимална работна заплата важи за всички, по този критерий сме отличници. Другият критерий също го изпълняваме – имаме консултации между работодателските и синдикалните организации, макар и много често те да се провеждат чисто формално. Темпът на нарастване на минималната заплата се определя в средносрочната бюджетна прогноза и всъщност тези консултации са формални – те се провеждат, за да се потвърди нещо, което е предварително известно. От тази гледна точка, ако административното повишение на МРЗ продължи (срещу което ние се борим), въпросните консултации ще продължават да бъдат безсмислена загуба на време, но така или иначе има такъв механизъм за консултиране, отговаряме на този критерий.

За адекватността на минималната заплата сме шампиони. Над мечтаната цел сме. Ние сме сред първите три страни членки в ЕС по най-висока минимална работна заплата, отнесена към медианната.

Единственият критерий, от общо четирите необходими, по който не отговаряме напълно, е наличието на прозрачен механизъм за определянето на минималната заплата. Досега не сме създали такъв механизъм. България е ратифицирала Конвенция 131 на Международната организация на труда (МОТ) за МРЗ, и има определен напредък по пътя към създаването на въпросния механизъм. Но писан механизъм, който да е приет от социалните партньори в Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС), все още няма.

Така че това обсъждане, инициентирано от ЕК, няма да доведе до никакви промени в страната, защото на нас ЕК и досега ни препоръчва да въведем прозрачен механизъм за определянето на МРЗ, но ние така или иначе не сме го изпълнили. А другите цели сме ги постигнали, че и задминали.

- От скорошно интервю с Вас и с председателя на Конфедерацията на независимите синдикати в България (КНСБ) Пламен Димитров разбрах, че всъщност се обсъждат два механизма за уеднаквяване на калкулирането на МРЗ в ЕС – единият е да е 60% от медианната заплата, а другият е да се определи една потребителска кошница и МРЗ да е някакъв процент от стойността на тази кошница. При бъдещо продължаване на консултациите с ЕК каква според Вас трябва да бъде позицията на България, кой от двата варианта е по-справедлив?

- По-справедливият избор е минималната заплата да бъде процент от медианната. Защото ако в другия случай (с потребителската кошница) се окаже, че въпросният процент надхвърля размера на средната заплата, то какво би могло да се направи?

Справедливата заплата е тази, която се изработва. Не може заплатата да се подарява на една група хора, взимайки се от друга група хора. Всеки може да прави подаръци със свои пари, но да вземе от високопроизводителните работници и да даде на нископроизводителните, очевидно не е справедливо. Справедливата заплата е изработената заплата, това не е социална помощ. Когато доходите или имуществото на дадено лице или семейство са недостатъчни за нормално съществуване, то за такива случаи си има социални помощи, социално подпомагане и те не трябва да се бъркат с минималната заплата.

- Споменахте проблема, че правителството продължава административно да повишава минималната работна заплата и на пръв поглед ефектът от това е положителен – както за доходите на домакинствата, така и за нивото на безработицата. Как обаче се отразява на бизнеса?

- Не може да се каже, че има причинно-следствена връзка между ръста на минималната заплата и спада на безработицата. Обратното е – през годините, когато изобщо има безработица, и в областите, където средната заплата е по-ниска, всъщност при ръзък ръст на минималната работна заплата се увеличава безработицата, защото хората с ниска квалификация и съответно ниска производителност по-трудно си намират работа. Но ние от много отдавна не говорим за безработица, просто в България безработица няма, а има огромен, чудовищен недостиг на работна ръка – както на висококвалифицирани кадри, така и на нискоквалифицирани – и не е проблем за човек в днешно време да си намери работа, ако търси. Забележете обаче колко много хора плащат данък върху доходи, равняващи се на минималната работна заплата или по ниски, техният дял е недопустимо голям. Безработицата не се увеличава, защото има крещящ недостиг на хора, но е масова практика в някои сектори да се назначават хора на половин или на три четвърти работен ден заради прекалено високата минимална заплата. Тоест това е някакво проявление на сивия сектор. За секторите, където производителността е по-ниска и където работодатели и синдикати биха договорили по-ниски равнища, би се избегнал този сив сектор. И обратното – даваме най-често ИТ-сектора за пример – там средната заплата е над 3000 лв. Но минималната е същата, докато иначе за този сектор би могла да бъде договорена по-висока минимална заплата.

- Имах предвид, че поне на пръв поглед би трябвало компаниите да стават по-привлекателни за работниците, но доколкото разбирам по-осезаеми са негативите, свързани административното повишение на МРЗ – принуждават се да наемат хора на по-малко часове или пък да съкращават броя на служителите?

- Аз не мога да говоря от първо лице по този въпрос, защото ние (компаниите от АИКБ) не правим така, но това показва статистиката, както и нашите социологически изследвания. В някои сектори има голям брой лица, които са наети на половин работен ден, три четвърти работен ден, а всъщност трудно може да повярваме, че всички те работят половин работен ден или три четвърти от него.

- Има ли някакви конкретни действия от страна на българското правителство към вашата идея за МРЗ по сектори и отпадане на минималните прагове?

- Има конкретни стъпки дотолкова, доколкото ние знаем и за догодина каква ще е минималната работна заплата, много ще се изненадаме, ако тя не е 650 лв. Тя е определена в средносрочната бюджетна програма още преди две години. Тоест ние сега полагаме усилия да направим така, че минималната заплата за 2022 г. да се договаря между работодатели и синдикати. По принцип имаме съгласие със синдикатите за това. Имаме и съгласие и да се договарят минимални заплати

по икономически дейности, като синдикатите настояват да има единна за цялата страна минимална заплата, а другите минимални заплати по дейности да са по-високи от нея. Докато нашата позиция е, че работодателите и синдикатите трябва да бъдат оставени да договарят по икономически дейности минималните заплати и ако има единна такава, тя да е за тези дейности, където няма споразумение. И тази единна МРЗ пак може да се определя чрез преговори на национално, а не на браншово равнище.

Ако започнат да се договарят различни минимални работни заплати по икономически дейности, със синдикатите имаме принципно съгласие да отпаднат минималните осигурителни прагове. По този въпрос имаме една идея, за която ние настояваме да е препоръчителна, а синдикатите – да е задължителна. Въпросната идея е да има и минимална работна заплата за висококвалифицирани работници, която да е по-висока от МРЗ за нискоквалифицираните работници. Съответно да има и отделна МРЗ за специалисти, т.е. общо три нива на минимални заплати.

Обръщам внимание, че в момента категориите персонал, по които все още има минимални осигурителни прагове, са 9. Същевременно икономическите дейности са 88. Ние смятаме, че икономическите дейности може да се групират в по-малък брой сектори, а категориите персонал да се групират в 3.

- Наскоро Вие заявихте в интервю, че в енергетиката „има триглав змей“ – Българският енергиен холдинг (БЕХ), фирми, свързани от медиите с бизнесмена Христо Ковачки, и „американските централи“, заради които цената на тока за индустрията в България е сред най-високите. Работодателите от юли 2019 г. алармират за проблемите в сектора, като заради вас оставка подаде директорът на Националната електрическа компания (НЕК). Към днешна дата защо проблемите продължават да съществуват?

- От една страна причината е голяма концентрация в държавната енергетика. Всъщност ние имаме пазарна концентрация, която е обективна – на производителите АЕЦ „Козлодуй“, ТЕЦ „Марица Изток“ 2, ВЕЦ-овете на НЕК. Всички те са под шапката на БЕХ, която пък не управлява добре предлагането. Ние нямаме физически дефицит на електроенергия, а се създава изкуствено търговски дефицит и цената расте. От това се възползват определени пазарни играчи.

Преди да разкажа за действията на пазарните играчи първо искам да подчертая, че пазарът на електроенергия „Ден напред“ е референтният, най-представителният, пазар на електроенергия. Такива не са нито пазарът „В рамките на деня“, нито са дългосрочните договори. Най-много енергия се търгува на пазара „Ден напред“ и цената на тока на този пазар е определящата. Това е цената, която гледат ЕК, Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), както и търговците на електроенергия. И като се сключва договор с дадено предприятие, търговците заявяват, че ще му доставят електроенергия при цена „ден напред“ заедно с търговската надбавка. Тоест по тази цена се доставя ток на индустрията и всякакви приказки, че пазарът „ден напред“ е дребен и незначителен са проява на неразбиране и некомпетентност.

Българският пазар „Ден напред“ обаче не е добре свързан с околните държави. Очакваме в края на тази година да се получи свързаност и да може да се купува електроенергия от всички части на Европа, включително от Германия. В момента обаче сме изолирани, нямаме добра свързаност дори с Румъния. Работата на енергийните борси в Румъния и Унгария е дефазирани с един час спрямо България. Борсите в Европа отвъд Румъния и Унгария пък работят в трети вид синхрон.

Тази несвързаност на българския пазар го прави малък и позволява на БЕХ и на групата фирми, които медиите свързват с Христо Ковачки, да го манипулират. Тази група фирми се възползват от тази ситуация. БЕХ от своя страна, вместо да увеличи предлагането на електроенергия, за да постигне разумно ниво на цените, не се държи адекватно на пазара и прави обратното.

За ТЕЦ „Марица Изток 2“ КЕВР е изчислил, че 94 лв. ѝ покриват променливите разходи, което означава, че при всяка цена над тази сума този ТЕЦ си намалява загубите. Тоест при тези постоянни разходи, които и без това се правят, ако продава над 94 лв. за мегаватчас, част от разходите ще се покрият от продажбите над тази сума.

А у нас имаме дни, в които цената на електроенергията е далеч над 135 лв. – цената, при която ТЕЦ „Марица Изток 2“ би си покривала и променливите, и постоянните разходи, че и ще печели. Има часове, в които цената на мегаватчас достига и дори превишава 200 лв. И въпреки това този ТЕЦ работи на половин, дори на една трета, от общата си мощност. Тоест той има свободни мощности, които ако работеха, хем биха нормализирали цената на пазара, хем ТЕЦ-ът би постигал положителни финансови резултати. И въпреки това такова нещо не се случва. И тук ние започваме да ставаме подозрителни защо не се прави. За да се осигури възможност на тези, които манипулират пазара, да продават скъпо ли?

Ако е така, то това е абсолютно безобразие, защото българската индустрия е ориентирана към износ. На международните пазари нашите предприятия се състезават с наши конкуренти, които доставят електроенергия на много по-ниски цени. Ако пък се фокусираме върху американските централи (ТЕЦ „Марица Изток“ 1 и 3), се вижда нещо повече – България им продава на тях електроенергия на цени, по-ниски, отколкото купуваме ние, потребителите в страната. Причината е, че към цената на електроенергията, която се доставя в страната, се добавя данък „Задължение към обществото“, който се е изродил в „Задължение към американските централи“. Това задължение е в размер на 10.70 евро на мегаватчас, като то се плаща само от българските потребители. Чуждестранните клиенти на български ток не го плащат.

Но това е някакъв вид „екстра“. И без тези 10.70 евро за първите вече три седмици на тази година сме с най-висока цена на електроенергията. Затова тази година ние вече станахме нетен вносител на електроенергия. По-рано цените бяха по-ниски и България изнасяше над 15% от произведения си ток към други страни. А днес, енергията за износ, освободена за разлика от тази за вътрешния пазар от надбавките за „американските централи“ пак е с по-високи и не можем да изнасяме ток, защото никой не иска да купува при тези цени. Дори обратното – ние внасяме по-евтин ток. За нормализирането на цените на електроенергията пречи недостатъчната свързаност на българския енергиен пазар, която би ни позволила да внасяме още повече евтин ток и да балансираме цените.

- В ситуацията, която описвате, по-голямо свързване на българската енергийна мрежа към международната определено би помогнало. Но ще реши ли това проблемите с високите цени на тока, ако държавата продължи да подкрепя негласно картелите на други фирми, както и ако продължи да се плаща държавна помощ на „американските централи“? Не трябва ли държавата да предприеме някакви мерки за нормализиране на ситуацията на пазара с ток още преди постигането на по-голяма свързаност с другите страни?

- Да, определено имаме забележки към самата държава. Нас ни притеснява, че посочената цел за постигане на свързаност е 15%. Ние трябва да се стремим към много по-голяма свързаност, защото тя дори и сега е по-голяма, но на практика не се използва. Това се нарича осигуряване на капацитети за трансграничен пренос, като теоретично и физически страната ни има такива капацитети, но след като не е осигурено от Електроенергийния системен оператор (ЕСО) използването им, свързаността се понижава.

Тази ниска цел за постигане на свързаност е подозрителна за нас. Следим много внимателно пазара и недоволството на нашите членове е огромно. Предстои ни обсъждане и на по-радикални мерки. Нека си спомним през 2015 г. какви национални протести имаше на работодателските организации, на индустриалните предприятия срещу скока на цената на тока. В момента цената на тока всъщност е много над нивото ѝ след скока през 2015 г. От тогава тя се повишава стъпка по стъпка и ние вече сме обект на синдрома на сварената жаба. Нещата вече са преминали всякакви разумни граници и предстои да предприемем мерки. Вече сме внесли жалба срещу картела и в Европейската комисия, и в българската Комисия за защита на конкуренцията, отправили сме сигнал и до прокуратурата. Няма да престанем да алармираме обществото и да оказваме натиск за решаване на проблема. Ако това не помогне, ще трябва пак да се правят протести, колкото и да не отива на работодателите да се занимават с такива неща.

- *В тази връзка в края на миналата година имаше коментари в публичното пространство, че цените на тока не са се понижали от последните протести и защо бизнесът не протестира повече. На какво се дължеше вашето привидно спокойствие досега, изчакахте какво ще предприеме българската държава и ЕК ли?*

- Алармирахме чрез медиите за тази ненормална ситуация и ако в обозримо време няма успокояване на пазара, ще предприемем действия. Особено когато в началото на февруари предприятията получат фактурите си за януари и тези, които не следят борсата и които не са разбрали какво става, го видят по фактурите си. Тогава очаквам голямо недоволство.

- *По отношение на другата „глава“ – БЕХ. Според Вас какво би могъл да предприеме Холдингът конкретно за подобряване на ситуацията?*

- Конкретно от БЕХ очакваме да управлява по-добре предлагането. Във възможностите на Холдинга е да управлява предлагането с цел постигане на по-разумни цени, конкурентни цени, такива, които да не убиват конкурентоспособността на българската индустрия. Тази свързаност, за която говорим, е част от дейността на Електроенергийния системен оператор (ЕСО), който е под шапката на БЕХ, т.е. свързаността също до голяма степен зависи от БЕХ.

- *От края на миналата година с правителството и синдикатите обсъждате тристранно споразумение, състоящо се от 40 мерки за реформи в редица области, включително пазара на труда, трудовата миграция, енергетиката, демографията и др. Можете ли да коментирате конкретно какви са предложенията и има ли някакви непреодолими разногласия със синдикатите около приемането им?*

- Нека първо обърна внимание на подхода, който предприехме този път. Този път ние всъщност решихме да постигнем съгласие между работодатели и синдикати и тогава заедно да предложим на правителството набор от предложения за реформи, които ние бихме подкрепили. Много дълго време вече, от късната пролет на миналата година до ранната есен, ние водихме преговори със синдикатите, при това на ниво лидери на организациите. Постигнахме съгласие за тези 40 мерки, предоставихме ги на правителството и сега започнаха консултации с него. Ние вече направихме две обсъждания, бързо напредваме, има редица мерки, които са одобрени от всички страни, има и други мерки, по които правителството е предложило редакции, има и трети, по които предстои дебат на секторно равнище. Намеренията са до края на месеца да финализираме предлаганите мерки.

Това ще бъдат мерки за реформи, които синдикати и работодатели ще подкрепят, ще участват в изпълнението им и ще носят солидарна отговорност. Такова споразумение не е нещо ново и непознато в Европа, национални тристранни споразумения се подписват често. В България впрочем също се е случвало. Последното такова беше за пенсионната реформа и то се изпълнява успешно, макар че всички страни бяха по малко недоволни от това, което договориха.

- *По кои теми вече имате постигнато съгласие и мерките засягат ли теми като удължаване на максимално допустимия извънреден труд в България?*

- За необходимите реформи в образованието имаме съгласие. Имаме съгласие и за мерките за подобряване на бизнес средата. Относно извънредния труд – това, за което сме постигнали съгласие със синдикатите и с което не виждам защо правителството да не се съгласи, е че трябва българското законодателство да се приведе в съответствие със съответните конвенции на МОТ и директиви на ЕС, т.е. да изпълняваме международното законодателство, по което сме страна. Оттам насетне обаче започват някои трудности по прилагането на това споразумение, защото то се тълкува по различен начин. Позицията на работодателите е, че ние сме против този текст, останал от далечното минало, че извънредният труд е забранен. Нито конвенцията на МОТ, нито директивите на ЕС, забраняват извънредния труд. Нещо повече – ние в България сме се самоограничили. Тоест у нас работниците полагат извънреден труд по изключение в много малко сфери, което не е адекватно спрямо днешната действителност, особено при наблюдавания недостиг на човешки ресурс.

- *По-рано, когато имаше висока безработица, синдикатите много остро възразяваха на идеята извънредният труд да се разреши. Но сега, когато има недостиг на кадри, ситуацията е различна. Очевидно е, че е по-добре, ако може, да не се полага извънреден труд, защото и за предприятието е по-изгодно да няма извънреден труд, все пак той се заплаща по-скъпо. Но когато се налага, когато и работодател, и работник, са съгласни и искат да се трудят извънредно, то защо някаква трета страна трябва да им пречи?*

- Разбира се, трябва да се спазват безопасните за здравето граници и затова има международни норми за минимална междудневна почивка и минимална междуседмична почивка. Ние в България обаче, освен че имаме ограничение за извънреден труд на дневно, седмично и месечно равнище, имаме и годишно ограничение. Това е абсолютно безсмислено и ненужно и такова ограничение няма в конвенции и директиви.

- *Като говорим за извънреден труд и почивки, знаем, че е много наболял проблемът с хората, които използват болнични листове с цел почивка. Как ще коментирате последните данни, изнесени от социалния министър Деница*

Сачева, че всъщност най-много болнични около коледните и новогодишните празници са ползвали държавните служители?

- Макар и да има изключения, индустриалните предприятия по правило работят до последния петък преди Коледа. Това е всяка година, не само тази. Просто българската индустрия е експортно ориентирана и никой в ЕС между Коледа и Нова година в Европа няма да приеме продукцията ни. Така че хората са в планирана платена отпусака, предприятията като цяло се затварят, остават да работят само някои производствени участъци или само някои дежурни работници. Тоест хората използват годишния си отпуск и съответно няма смисъл да си пускат болнични. Но това не важи за държавната администрация и затова се получава такъв висок процент на болничните около коледните и новогодишните празници. Ако обаче видим данните около Гергьовден например, там картината ще е съвсем различна – много висок брой на болничните от частния сектор. Но не ни беше показан Гергьовден.

В обстойния анализ, който Националният осигурителен институт (НОИ) представи, съвсем добре се вижда, че не само държавната администрация има принос за скок от 57% на болничните в периода 2010-2018 г. при равен брой осигурени. За 2019 г. по всяка вероятност ще е още по-лоша картината, но просто отчетите за миналата година още не са приключили.

- От цитираните от Вас данни за големия скок на болничните става очевидно, че не само държавните, а и частните служители злоупотребяват с този вид документи. Четирите национално представителни работодателски организации заявихте, че няма да влизате повече в Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС) до обсъждането на проблема с фалшивите болнични. От решение на Министерския съвет стана ясно, че до месец НСТС ще разгледа този въпрос. За какво ще настоявате на предстоящото заседание - първите 3 или 1 ден от болничните да са неплатени, работодателите да поемат до 15 дни годишно от болничните листове на служителите си или имате идея за някакъв трети вариант?

- Няма да настояваме нито за едното, нито за другото. Очевидно, в България няма да може да бъде обяснено, хората не искат да слушат, за да разберат, че предложението за един или няколко дни отложено плащане на болничните е по-добре за самите тях, т.е. за коректните от тях. Затова ние се отказваме от тази идея, която само ще минира пътя към осъществяването на другите възможни мерки.

Няма една-единствена мярка, която да реши проблема. Сега ние сме предложили 16 мерки за ограничаване на злоупотребите с болнични листове. Горедолу толкова предложения представи и НОИ, като някои от тях се припокриват. От тези 16 предложени от нас мерки не всички са наши, тъй като ние припознахме 3 идеи на Българския лекарски съюз (БЛС), както и 3 на Асоциацията по трудова медицина. Като цяло сме обобщили това, което смятаме, че ще работи.

Много е важно работодателят навреме да научава за това, че даден работник няма да дойде на работа, а не чак след 2-3 работни дни да разбере защо го няма. Според действащите в момента правила служителят може да уведоми своя работодател, че е в болничен, чак на втория работен ден. Ние искаме в момента, в който се издава болничен лист, както по електронен път информация се изпраща в НОИ, така тя да се изпраща и до работодателя. Другото много важно е, когато има нарушение, да има и санкции. В момента един човек, който се води в болничен, дори и да се снима на плажа в добра компания и добро здраве, болничният лист трябва да му се изплати. Няма норма, според която той трябва да бъде санкциониран, че не спазва предписания му от лекаря болничен режим „домашен стационар“. Санкции обаче трябва да има както за служителите, които злоупотребяват, така и за лекарите, които издават болнични листове на здрави хора.

Много различен е контролът при късите болнични, до 7 дни – тези, при които е отчетен най-голям ръст, и при дългите, между 7 и 30 и над 30 дни. Наблюдава се нарастване в броя на късите болнични, но пък се увеличават и дългите, които поради много си дни също утежняват ситуацията. Късите имат по-голям принос в ръста на листовите, а дългите – в ръста на дните общо.

При дългите болнични листове има време за контрол и проверка, там може да се стигне до ефективни санкции. Докато при късите е много трудно – ако в момента, в който издава болничния лист, чрез някакви нови специални разузнавателни средства лекарят не бъде заловен и изобличен, даже и след половин час да се установи, че „болният“ служител е в добро здраве и играе футбол, то и той и лекаря, изписал болничния ще твърдят, че изведнъж рязко и неочаквано се е подобрило състоянието на „болния“.

- Тоест напред подходът към решаването на проблема с фалшивите болнични ще е по-скоро комплексен в партньорство с други институции и организации? Какви стъпки планирате да предприемете по тази нова стратегия?

- Ние ще се стремим да намерим съгласие за набор от мерки, които да спомогнат за решаване на проблема. Сред тези мерки е участие на работодателите в контрола. В съществуващите районни комисии към Регионалните здравни инспекции (РЗИ) няма представители на работодателите, тези комисии са някак си вътрешноведомствени. Ще искаме също така да се прави анализ на риска, да се отговаря на въпроси, като например защо болничните в едно предприятие са повече, отколкото в друго, в което се извършва същата дейност при същите условия на труд. Или защо в една административна област има, при равен брой осигурени два пъти повече болнични, отколкото в друга.

Искам да подчертая нещо, което като че ли не се разбира напълно. Проблемът не е само в това, че се „източват“ предприятията и НОИ чрез болнични листа. Когато здрав човек се прави на болен, то той краде – веднъж от своите колеги в предприятието, защото те изработват парите, които работодателят му ще му плати за първите три дни от болничния, и още веднъж от цялото общество, което колективно внася в НОИ за обезщетения след третия ден. Но това е само половината проблем. Другата половина, която не се осъзнава изцяло, е че когато масово се отсъства от работа без уважителни причини, без да е планирано това, то се нарушават работните графици. Вследствие на това предприятието не може да изпълни поръчки и по този начин всички работници страдат – хем непряко плащат за отсъстващите им колеги, хем изработват по-малко продукция, защото някои участъци не могат да бъдат пуснати. Стига се и до извънреден труд.

Направили сме груби изчисления, че заради тези „сътресения“ в предприятията пропуснатите ползи за българската икономика са в размер на около 1 млрд. лв. брутен вътрешен продукт за година. С толкова може да се увеличи БВП за

година, ако отчетеният ръст на болничните бе наполовина. И не говоря всички болнични ако бяха наполовина, а само тези, допринесли за регистрирания растеж през последните 10 години.

- *Когато ЕК излезе с предложенията си за „единна минимална работна заплата“, Вие изказахте мнение, че повдигането на тази тема всъщност отклонява вниманието от т.нар. „зелена сделка“ и рисковете, които тя крие за българската енергетика. Какви са заплахите, които виждате в този нов пакт?*

- България е държавата, която ще претърпи най-големи щети от тази „зелена сделка“. Това всъщност не е никаква сделка, защото тя не е договаряна, а ни е спусната. Според официалните данни делът на въглищните централи в енергетиката ни е 45%, което е четвъртото най-добро „постижение“, но с обратен знак, в Европа – ние сме сред четирите държави с най-голям дял на въглищната електроенергия. Това означава, че сме сред четирите страни, които ще трябва да извършат най-дълъг, мащабен преход за понижаване на дела на въглищата в енергетиката, което ще струва много пари. Според изчисленията на Министерството на енергетиката до 2030 г. за този преход ще са необходими около 20 млрд. евро. Финансовата помощ на ЕС за този цел е под 0.5 млрд. евро.

Като тези сметки не са пълни, тъй като те не включват всичко. „Зелената сделка“ не засяга само енергетиката, а и селското стопанство и транспорта и др. сектори. Тоест ние сме страната с най-ниска производителност в ЕС, най-слаба икономика, колкото и да сме доволни от темповете, с които растем. Имаме най-нисък БВП на глава от населението, а в същото време трябва да извършим най-мащабен преход, за който обаче никой не плаща.

Големият въпрос е какво ще постигне Европа като цяло, защото на границата мръсния въздух няма кой да го спре. Понижението на замърсяването благодарение на спирането на въглищни централи в Европа само един Китай е успявал да го компенсира през годините досега, а какво остава ако вземем предвид и другите страни извън Стария континент. Ако преходът към по-екологични енергийни източници не се извършва в световен мащаб, то Европа още повече ще се деиндустриализира, ще изгуби икономическа сила и все по-малко ще може да влияе на световните дела.

Ние ставаме все по-дребни и незначителни – БВП на Европа расте с малко над 1%, а световната икономика расте с 3%. Нито САЩ ще се съобразяват с нас, нито Китай, нито Русия и как ние ще променим света, ако ставаме все по-дребни и незначителни? Освен това при 20% дял от световния БВП и при 7% от световното население, Европа прави 40% от световните социални разходи.

Така че за нас темата е как да увеличим продуктивността, икономическият растеж, да заздравим европейската индустрия, за да можем да влияем на световните проблеми, а и да можем да продължим да правим тези социални разходи. Тази „зелена сделка“ рискува съвсем да деиндустриализира Европа. За нас важните теми са изготвяне на нова индустриална стратегия, стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия, докато темата за минималната работна заплата е една безплодна дискусия, която няма да доведе до резултат. Това се знае предварително и за нас това е лицемерие и демагогия на европейско ниво.

- *Като човек, запознат отвътре със състоянието на българската бизнес среда и икономика, според Вас постижимо ли е на този етап намерението на България да влезе във валутния механизъм ERM II (т.нар. „чакалня за Еврозоната“) тази пролет?*

- Да, напълно постижимо е това намерение и нашите очаквания също са тази пролет да бъдем допуснати до „чакалната за Еврозоната“. Имаше преглед на активите във финансовия сектор, бяха ни дадени предписания, където имаше проблеми, въпросните предписания се изпълняват, а всички други формални критерии сме ги изпълнили отдавна. Направена е в законодателството необходимата промяна за публичните предприятия например. Разбира се, това е политическо решение, пак може да се случи нещо, но като че ли вече няма никакви причини да не се осъществи влизането ни в ERM II. Това впрочем е една от 40-те мерки, които обсъдихме със синдикатите – национален приоритет за влизане на България в ERM II, Шенгенското пространство и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Кога ще се влезе от ERM II в Еврозоната е въпрос на подходящ момент, но трябва да сме вече в „чакалната“, за да можем да влезем в Еврозоната когато дойде моментът.

✓ Още по-строги мерки за борбата с фиктивните болнични

Нови мерки за борба с фиктивните болнични. Предложенията са на правителството.

Част от мерките са личните лекари да имат право да издават до 7 дни непрекъснат болничен, а не 14 дни както е в момента. Предлага се да се намали и продължителността на временната неработоспособност, определяна от лекарските комисии - от 30 на 20 дни еднократно.

Заложени са и санкции - ако лекарска комисия докаже, че съответният човек не е действително болен. В такъв случай болничният се отменя, а лекарят, който го е издал, ще бъде глобяван.

За бизнеса една от идеите е, ако работодателят има сключен договор с лечебно заведение, да може да изпраща на повторен преглед болния служител, при съмнение, че здравословното му състояние не е отразено адекватно.

И още граничните органи да информират НОИ, когато дадено лице напуска територията на страната, по време на болничен. 20 дни годишно са твърде малко, особено когато си майка на две деца, които боледуват често - разказва Ирена Димитрова. „В този сезон поне през 2 седмици сме пред кабинета на доктора, вирусите са доста. В един момент дори да се опиташ да си ползваш отпуската от работа, работодателят вдига ръце и ти посочва вратата“, разказва тя.

А 7 дни не са достатъчни за лечение на някои болести, смята личният лекар на Ирена - д-р Гергана Николова.

„Една пневмония няма да отзвучи за 7 дни, може да отзвучи за 10, след 7-мия ден трябва да ходи на лекарска комисия, за да му се удължи болничния. Трябва да се вземе решение за порочните практики, без това да нарушава правата на лечението и да въвежда пациентите в допълнителни затруднения, не бива покрай мокротата да гори и сухото трябва да се оптимизира срокът – да не е 7, а да са 10“, обясни лекарката.

А това, че работодателите са включени в контрола, било добра идея.

„Някои от тях сме предлагали и ние – завишен контрол, участие на осигурителите в целия процес. Да се предвиди дисциплинарно наказание за отмяна на болничния лист например, това ще пречат злоупотребата. Контролът такъв, какъвто го познаваме, е вътрешно ведомствен”, обясни Ивелин Желязков от АИКБ.

Синдикатите пък смятат за възмутителна мярката болничният лист да се подписва и от лекар, с който работодателят има сключен договор, защото така не можело да се разчита на обективност.

Анализът показвал и, че ръстът на болничните не е от злоупотреба на работници, а схващането, че осигурените лица използват болничния за "сливане на празнични дни" - също не се потвърждава.

Мерките ще бъдат обсъдени в едномесечен срок в Националния съвет за тристранно сътрудничество.

За повече информация вижте [видеото](#).

[Vesti.bg](#)

✓ Велев: Създава се изкуствено търговски дефицит на ток

България е държавата, която ще претърпи най-големи щети от „зелената сделка“ в ЕС, предупреди председателят на АИКБ

„Ние нямаме физически дефицит на електроенергия, а се създава изкуствено търговски дефицит и цената расте. От това се възползват определени пазарни играчи“.

Това заяви в интервю за Ecomotic.bg Васил Велев, изпълнителен директор на „Стара Планина Холд“ АД и председател на Управителния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Според Велев, има голяма концентрация в държавната енергетика, тъй като водещите производители АЕЦ „Козлодуй“, ТЕЦ „Марица Изток“ 2, ВЕЦ-овете на НЕК са под шапката на БЕХ. Българският енергиен холдинг пък не управлява добре предлагането и така „се създава изкуствено търговски дефицит и цената расте“, от което се възползват определени пазарни играчи.

Велев подчерта, че пазарът „ден напред“ е водещият в България и от сделките на него се определят цените. В същото време този основен пазарен сегмент не е добре свързан с околните държави.

„Очакваме в края на тази година да се получи свързаност и да може да се купува електроенергия от всички части на Европа, включително от Германия. В момента обаче сме изолирани, нямаме добра свързаност дори с Румъния“, заяви Велев.

По думите му тази несвързаност на българския пазар го прави малък и позволява на БЕХ и на групата фирми, които медиите свързват с Христо Ковачки, да го манипулират.

Председателят на АИКБ смята, че БЕХ не се държи адекватно и не използва достатъчно мощностите на ТЕЦ „Марица Изток 2“, въпреки високите цени на електроенергията.

„И тук ние започваме да ставаме подозрителни защо не се прави. За да се осигури възможност на тези, които манипулират пазара, да продават скъпо ли?“, пита Велев.

„Ако пък се фокусираме върху американските централи (ТЕЦ „Марица Изток“ 1 и 3), се вижда нещо повече – България им продава на тях електроенергия на цени, по-ниски, отколкото купуваме ние, потребителите в страната. Причината е, че към цената на електроенергията, която се доставя в страната, се добавя данък „Задължение към обществото“, който се е изродил в „Задължение към американските централи“. Това задължение е в размер на 10,70 евро на мегаватчас, като то се плаща само от българските потребители. Чуждестранните клиенти на български ток не го плащат“, поясни Велев.

Той посочи, че България преди е изнасяла над 15% от произведения ток, но в момента внася електричество заради високите цени в страната.

„За нормализирането на цените на електроенергията пречи недостатъчната свързаност на българския енергиен пазар, която би ни позволила да внасяме още повече евтин ток и да балансираме цените“, счита Велев.

„Конкретно от БЕХ очакваме да управлява по-добре предлагането. Във възможностите на Холдинга е да управлява предлагането с цел постигане на по-разумни цени, конкурентни цени, такива, които да не убиват конкурентоспособността на българската индустрия. Тази свързаност, за която говорим, е част от дейността на Електроенергийния системен оператор (ЕСО)“, отчете Велев, Той допълни, че ЕСО е под шапката на БЕХ.

Освен енергетиката председателят на АИКБ коментира и инициативата на Европейската комисия за общ механизъм за минимална заплата в ЕС.

„Позицията ни е, че по този въпрос трябва да се стремим към тези държави, които най-общо казано реагираха против“, каза Велев.

Той посочи, че в ЕС има 10 държави без минимални месечни заплати и в тях възнагражденията са по-високи, а безработицата по-ниска.

„Нашият Институт за устойчиво икономическо развитие въз основа на официални данни установи следния факт - в страните, които в момента най-остро възразяват срещу тези първи стъпки на ЕК, средната работна заплата е с 66% по-висока“, подчерта Велев.

Той поясни, че Европейската комисия предлага минималната заплата да е 60% от медианата.

„В България този резултат е дори надвишен – нашата минимална заплата е 62% от медианата, според Евростат“, посочи Велев.

Според него България изпълнява всички европейски изисквания по отношение на определянето на заплатите. Далеч по-добре би било обаче минималните възнаграждения да се определят по сектори от преговори между работодателите и синдикатите, а не както това става сега – от държавата.

„Нашата позиция е, че работодателите и синдикатите трябва да бъдат оставени да договарят по икономически дейности минималните заплати и ако има единна такава, тя да е за тези дейности, където няма споразумение. И тази единна минимална работна заплата пак може да се определя чрез преговори на национално, а не на браншово равнище“, каза Велев, като това по думите му трябва да стане от 2022 г.

„В България безработица няма, а има огромен, чудовищен недостиг на работна ръка – както на висококвалифицирани кадри, така и на нискоквалифицирани – и не е проблем за човек в днешно време да си намери работа, ако търси“, допълни председателят на АИКБ.

Той посочи, че след продължителни преговори синдикатите и работодателите в България са се договорили за 40 мерки за реформи в редица области, включително пазара на труда, трудовата миграция, енергетиката и демографията.

„Това ще бъдат мерки за реформи, които синдикати и работодатели ще подкрепят, ще участват в изпълнението им и ще носят солидарна отговорност. Такова споразумение не е нещо ново и непознато в Европа, национални тристранни споразумения се подписват често. В България впрочем също се е случвало. Последното такова беше за пенсионната реформа и то се изпълнява успешно, макар че всички страни бяха по малко недоволни от това, което договориха“, обясни Велев.

Като проблемен момент той определи договарянето на условията за извънреден труд.

„По-рано, когато имаше висока безработица, синдикатите много остро възразяваха на идеята извънредният труд да се разреши. Но сега, когато има недостиг на кадри, ситуацията е различна. Очевидно е, че е по-добре, ако може, да не се полага извънреден труд, защото и за предприятието е по-изгодно да няма извънреден труд, все пак той се заплаща по-скъпо. Но когато се налага, когато и работодател, и работник, са съгласни и искат да се трудят извънредно, то защо някаква трета страна трябва да им пречи?“, запита Велев.

Той също така обясни, че проблемът с фалшивите болнични намалява около Коледа, тъй като повечето експортни предприятия почиват.

„Очевидно, в България няма да може да бъде обяснено, хората не искат да слушат, за да разберат, че предложението за един или няколко дни отложено плащане на болничните е по-добре за самите тях, т.е. за коректните от тях. Затова ние се отказваме от тази идея, която само ще минара пътя към осъществяването на другите възможни мерки“, каза Велев.

„Според действащите в момента правила служителят може да уведоми своя работодател, че е в болничен, чак на втория работен ден. Ние искаме в момента, в който се издава болничен лист, както по електронен път информация се изпраща в НОИ, така тя да се изпраща и до работодателя. Другото много важно е, когато има нарушение, да има и санкции“, добави председателят на АИКБ.

„Когато здрав човек се прави на болен, то той краде – веднъж от своите колеги в предприятието, защото те изработват парите, които работодателят му ще му плати за първите три дни от болничния, и още веднъж от цялото общество, което колективно внася в НОИ за обезщетения след третия ден“, подчерта Велев и допълни, че загубите от този тип измами достигат около 1 милиард лева от brutния вътрешен продукт.

Председателят на АИКБ остро критикува и т. нар. „зелена сделка“ в ЕС.

„България е държавата, която ще претърпи най-големи щети от тази „зелена сделка“. Това всъщност не е никаква сделка, защото тя не е договаряна, а ни е спусната. Според официалните данни делът на въглищните централи в енергетиката ни е 45%, което е четвъртото най-добро „постижение“, но с обратен знак, в Европа – ние сме сред четирите държави с най-голям дял на въглищната електроенергия. Това означава, че сме сред четирите страни, които ще трябва да извършат най-дълъг, мащабен преход за понижаване на дела на въглищата в енергетиката, което ще струва много пари. Според изчисленията на Министерството на енергетиката до 2030 г. за този преход ще са необходими около 20 млрд. евро. Финансовата помощ на ЕС за тази цел е под 0.5 млрд. евро“, посочи Велев и допълни, че сумата на плащанията вероятно е дори по-голяма, защото се засягат и други сектори от икономиката.

„Ако преходът към по-екологични енергийни източници не се извършва в световен мащаб, то Европа още повече ще се деиндустриализира, ще изгуби икономическа сила и все по-малко ще може да влияе на световните дела. Ние ставаме все по-дребни и незначителни – БВП на Европа расте с малко над 1%, а световната икономика расте с 3%. Нито САЩ ще се съобразяват с нас, нито Китай, нито Русия и как ние ще променим света, ако ставаме все по-дребни и незначителни? Освен това при 20% дял от световния БВП и при 7% от световното население, Европа прави 40% от световните социални разходи“, подчерта Велев.

По думите му тази „зелена сделка“ рискува съвсем да деиндустриализира Европа.

„Кога ще се влезе от ERM II в еврозоната е въпрос на подходящ момент, но трябва да сме вече в „чакалнята“, за да можем да влезем в еврозоната, когато дойде моментът“, коментира Велев очакванията България да бъде поканена тази пролет да се присъедини към Европейския валутен механизъм.

„Това впрочем е една от 40-те мерки, които обсъдихме със синдикатите – национален приоритет за влизане на България в ERM II, Шенгенското пространство и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР)“, поясни Васил Велев.

3e-news.bg

✓ АИКБ се обяви против намесването на ЕК в определяне на минималната заплата

Според бизнеса подобна мярка ще доведе до намаляване на дохода за част от работещите у нас

лед като през миналата седмица Европейската комисия даде своето предложение за единна минимална европейска заплата, реакцията на българския бизнес не закъсня. Припомняме, че предложението на ЕК е минималната работна заплата да бъде 60% от медианната за страната, според предоставените данни. Медианна заплата означава 70% от средната, припомнят от Асоциацията на индустриалния капитал в България. „Прокламираната цел на Европейската комисия brutната минимална работна заплата да достигне навсякъде в страните - членки 60 % от brutната медианна заплата придобие задължителен характер, в България изглежда ще се наложи не да се увеличи, а да се намали размера на минималната работна заплата. За 2019 г. например, 60% от медианната brutна заплата е около 525 лева, а МРЗ беше 560 лева. АИКБ не цели такова намаление, а договаряне на МРЗ между социалните партньори“, обясняват от асоциацията.

„За да допринесе за обективността на дебата АИКБ припомня, че точно в страните, където няма регламентирана минимална работна заплата, средно претеглената средна месечна работна заплата е по-висока, а безработицата е по-ниска. Причината за това е, че в тези страни работната заплата се договаря (както и други важни параметри в индустриалните отношения) между социалните партньори – най-често на ниво отрасъл, бранш или икономическа дейност. По този начин работната заплата се определя много по-прецизно и много по-адекватно на икономическата реалност“, обясняват от бизнеса.

От АИКБ остро се противопоставят срещу каквато и да е намеса на Европейската комисия в процеса на определяне на работните заплати в държавите от Европейския съюз. АИКБ ще застъпва тезата, че свободното колективно договаряне на минималната заплата на ниво отрасъл и икономическа дейност е най-добрият механизъм за нейното справедливо определяне

Предлагаме и цялата тяхна позиция по предложението на Европейската комисия:

ПОЗИЦИЯ

на

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) по

Документа за консултации с европейските социални партньори за предприемането на възможни действия на европейско равнище, за да се отговори на предизвикателствата, свързани със справедливи минимални работни заплати

Дискусията, по повод на това как да бъде определяна минималната работна заплата и доколко тя е справедлива в България, има дълга история, но сега тя се активизира с публикувания тази седмица от Комисията документ за консултации. АИКБ подчертава, че консултацията не цели нито едно от изброените по-долу действия, тъй като те са прерогатив единствено на държавите-членки. Всяко потенциално действие от страна на ЕК в тези области би било обжалвано легитимно в Европейския съд. Комисията НЕ цели:

- Директно хармонизиране на равнищата на МРЗ в държавите – членки на ЕС;
- Установяването на единен механизъм за определяне на МРЗ;
- Определянето на равнище на МРЗ, тъй като това е прерогатив на свободно договаряне между социалните партньори на национално равнище и е съответно компетентност на държавите-членки;
- Въвеждането на задължителна МРЗ в страни с високо покритие на колективното договаряне, в които определянето на работните заплати се договаря предимно посредством колективни преговори.

АИКБ намира много от цитираните от Комисията основания за започването на процеса на консултации за неоснователни и непропорционални. Например, основният мотив, свързан с нарастването на относителния дял на ниско платените работници - от 16.7 % през 2006 г. до 17.2 % през 2014 г. и на работещите бедни - от 8.1 % през 2005 г. до 9.6 % през 2018 г. АИКБ счита, че нито размерът (под 10–18 %), нито ръстът (под 1 пр. пункта за 12-13 години), на тези относителни дялове, оправдават подобна мащабна законодателна инициатива, която изисква сериозни административни и експертни ресурси от Комисията, държавите – членки и социалните партньори.

В България минималната работна заплата отдавна е закрепена в законодателството и има добре установени практики на социален диалог. Документът на ЕК поставя България сред отличниците в областта на справедливото определяне на минималната работна заплата по всички изследвани критерии. Нещо повече, ако прокламираната цел на Европейската комисия брутната минимална работна заплата да достигне навсякъде в страните - членки 60 % от брутната медианна заплата придобие задължителен характер, в България изглежда ще се наложи не да се увеличи, а да се намали размера на минималната работна заплата. За 2019 г. например, 60% от медианната брутна заплата е около 525 лева, а МРЗ беше 560 лева. АИКБ не цели такова намаление, а договаряне на МРЗ между социалните партньори.

За да допринесе за обективността на дебата АИКБ припомня, че точно в страните, където няма регламентирана минимална работна заплата, средно претеглената средна месечна работна заплата е по-висока, а безработицата е по-ниска. Причината за това е, че в тези страни работната заплата се договаря (както и други важни параметри в индустриалните отношения) между социалните партньори – най-често на ниво отрасъл, бранш или икономическа дейност. По този начин работната заплата се определя много по-прецизно и много по-адекватно на икономическата реалност, като се отчитат както интересите на двете страни (работодатели и работници), но и спецификата на съответните отрасли, браншове и икономически дейности. Представители на тези страни – председателят на Шведската конфедерация на професионалните работници, както и министърът на труда на Дания, вече се обявиха категорично против предприемането на всякакви действия от страна на Европейската комисия, които да засягат определянето на минимални работни заплати. Държавите, където няма нормативно закрепена минимална месечна работна заплата, са: Австрия, Кипър, Германия, Дания, Финландия, Ирландия, Италия, Малта, Швеция и Обединеното кралство. В тях, по данни от 2016 – 2017 г., средно претеглената средна месечна работна заплата е с 66 % по-висока, а безработицата е с 40 % по-ниска, отколкото в страните, където има регламентирана минимална месечна работна заплата. Средната работна заплата е реален икономически показател, която говори за състоянието на пазара на труда, а не абстракция и политически инструмент като нормативно определяната минимална работна заплата.

Твърдението, че в повечето държави в ЕС има регламентирана минимална месечна работна заплата е подвеждащо. Разликата по брой заети е едва 5,5 % - броят на заетите в страни, които нямат регламентирана задължителна МРЗ, е 119 млн. души, а в страните, където има – 125,5 млн. души.

На основа на горепосочените факти, АИКБ подчертава, че в страните, където има много добре функциониращи системи за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и съответно на ниво отрасъл, бранш или сектор (в зависимост от това кой термин предпочитаме), това се отразява по най-благоприятен начин на развитието на икономиката, а от там и на нивото на безработицата и на средната работна заплата. Липсата на регламентирана МРЗ също е следствие на

съществуването на много добре работеща система за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и на отраслово ниво.

Асоциацията на индустриалния капитал в България категорично ще настоява в своята работа при формирането на позиция на наднационалната, представителна пред Европейската комисия работодателска организация, в която членува – СЕЕР, за остро противопоставяне срещу каквато и да е намеса на Европейската комисия в процеса на определяне на работните заплати в държавите от Европейския съюз. АИКБ ще застъпва тезата, че свободното колективно договаряне на минималната заплата на нива отрасъл и икономическа дейност е най-добрият механизъм за нейното справедливо определяне, като припомня постоянно многобройните злокачествени дефекти на нормативно закрепената минимална месечна работна заплата, които всяка година идентифицира, описва и довежда до знанието на правителството и Народното събрание.

АИКБ настоява добрите практики в политиката по доходите да бъдат защитени и запазени. Настоява тези практики да бъдат прилагани и доразвивани и в България, а не да бъдат унищожени в целия Европейски съюз.

Важни обществено-икономически и политически теми

Investor.bg

✓ БСП внесе четвъртия вот на недоверие към правителството на Борисов

Основни мотиви на социалистите са кризата с водата в Перник и неефективната борба с мръсния въздух

БСП внесе четвъртия вот на недоверие срещу правителството на Бойко Борисов. Вотът бе внесен в деловодството на Народното събрание от лидера на БСП Корнелия Нинова, зам.-председателите на ПГ на „БСП за България“ Крум Зарков, Георги Свиленски и Христо Проданов и от зам.-председателя на Комисията по околна среда и води и член на Изпълнителното бюро Манол Генов, съобщава Агенция „Фокус“.

Недоверието към третото правителство на Бойко Борисов е на тема „Провал в политиката на околната среда и водите“, а основен мотив на социалистите е кризата с водата в Перник и неефективната борба с мръсния въздух.

"Внесохме 40 страници мотиви за вот на недоверие към кабинета "Борисов" 3 за провал в областта на политиката по екология и околна среда", обяви лидерът на БСП Корнелия Нинова. Тя обяви, че вотът е подписан от 78 депутати от левицата.

Тя призна, че правителството е взело мерки за овладяване на кризите, но действията на управляващите са временни и имат за цел само да гасят пожари за намаляване на общественото напрежение.

Съгласно Правилника организацията и дейността на Народното събрание, след като вотът бъде внесен, разискванията по проекта за решение трябва да започнат не по-рано от три дни и не по-късно от 7 дни от постъпването на предложението, а гласуването на проекта за решение се провежда не по-рано от 24 часа след приключване на разискванията. За да мине вотът на недоверие, той трябва да бъде подкрепен от повече от половината от всички 240 народни представители. Ако не получи подкрепа, ново предложение не може да бъде направено в следващите 6 месеца.

[Дарик](#)

✓ Борисов пристигна в Швейцария за Световния икономически форум

Премиерът Борисов пристигна в Швейцария, където ще се проведе Годишната среща на Световния икономически форум в Давос. Това написа той в своя профил във Facebook.

"Пристигнах в Швейцария, където ще участвам в 50-ата Годишна среща на Световния икономически форум в град Давос. Темата на тази годишна среща, която ще се проведе в периода 20-22 януари, е „Заинтересовани страни за един кохерентен и устойчив свят“. Във форума ще има около 3000 участници, сред които президентът на САЩ Доналд Тръмп, канцлерът на Германия Ангела Меркел и председателят на Европейската централна банка Кристин Лагард. По време на визитата ми в Давос ще участвам в различни дискусии и ще проведа редица двустранни срещи", съобщи Борисов.

News.bg

✓ С нова наредба изпълнители плащат за изместване на съоръжения в обхват на път

Полагането на инженерни мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура успоредно на пътя могат да бъдат разположени в обхвата на пътя само в случай на подадена декларация, с която се заявява, че при необходимост от изместване на съоръжението заявителят ще извърши това за собствена сметка, съобщава МРРБ.

В зоната на банката се допускат само кабели за интелигентни транспортни системи, свързани с управлението на движението. Това предвижда проектът на Наредба за изменение на Наредба № РД-02-20-2 от 2018 г. за проектиране на пътища, който Министерството на регионалното развитие и благоустройството публикува за обществено обсъждане.

Причините за промените са, че изграждането на подземни технически проводни и съоръжения, в случаите на полагането им успоредно на пътя, но извън неговия обхват, създава сериозни затруднения, а в някои случаи прави невъзможно разполагането на инженерните мрежи и съоръженията на техническата инфраструктура, напр. при наличие на склон, дере, река, скала или поради преминаването им през имоти, които са с различни видове собственост.

С проекта на Наредба се цели да се предвиди възможност за проектиране и изграждане на подземни технически проводни и съоръжения, представляващи обществен интерес в обхвата на пътя, при условие, че заинтересованото лице представи декларация по чл. 20, т. 1 от Наредбата за специално ползване на пътищата, с която заявява, че при необходимост от изместване на съоръжението /напр. при монтаж на ограничителни системи за пътища, реконструкция, ремонт и др. на пътя/ то ще извърши това изместване за собствена сметка.

Измененията ще гарантират и че при необходимост от изместване на съответната инфраструктура, това няма да доведе до допълнителни разходи за сметка на държавния бюджет. Проектът на наредбата е публикуван на официалната страница на МРРБ и на Портала за обществени консултации.

✓ МРЗ, играта на "развален телефон" и реалността в индустриалните отношения

Автор Теодор Дечев

Тези дни станахме свидетели на мащабна игра на "развален телефон" между Брюксел и цялата останала част от Европейския съюз. При това би могло да се каже, че вината за настъпилата бъркотия не е толкова у Европейската комисия, колкото у огромна общност от експерти, обикновени "разбирачи", заинтересувани страни и разбира се - хората, които нищо не разбират от въпросната материя, но винаги са готови да я обяснят.

Става дума естествено за "Документа за консултации с европейските социални партньори за предприемането на възможни действия на европейско равнище, за да се отговори на предизвикателствата, свързани със справедливи минимални работни заплати". Един познат политик с дълъг стаж в тази област, нарича такива формулировки "валчести" и неизбежно възникна истинска вълна от "собствени тълкувания" и "смели интерпретации" от страна на политици, журналисти и обикновени граждани.

Авторът на тези редове не прави изключение. Чувайки за този документ, аз си представих поне няколко възможни вида негово съдържание, докато се убедих, че не става дума за нито един от тях. (Желаещите да се запознаят с оригиналния документ, могат да го направят [ТУК*](#):

Затова, колкото и да сме против отрицателните дефиниции и похвата да обясняваме нещо, посочвайки какво то не е, налага се да подхожда точно по този начин. И така, документът на Европейската комисия не е, нито пък има за цел:

- Директно хармонизиране на равнищата на МРЗ в държавите - членки на ЕС;
- Установяването на единен механизъм за определяне на МРЗ;
- Определянето на равнище на МРЗ, тъй като това е прерогатив на свободно договаряне между социалните партньори на национално равнище и е съответно компетентност на държавите - членки;
- Въвеждането на задължителна МРЗ в страни с високо покритие на колективното договаряне, в които определянето на работните заплати се доточва предимно посредством колективни преговори.

Винаги съм се дразнил от критиките към Европейската комисия, отправяни във формата на "общия лаф", но в случая ще трябва да започна с това, че много от цитираните от Комисията основания за започването на подобен процес на консултации са неоснователни и както е модерно да се казва напоследък - непропорционални.

Така примерно, основният мотив е свързан с нарастването на относителния дял на ниско платените работници - от 16,7 % през 2006 година до 17,2 % през 2014 г. и на работещите бедни - от 8,1 % през 2005 година до 9,6 % през 2018 година.

Без изобщо да negliжираме проблема с работещите бедни, нито размерът на тези относителни дялове, нито техният ръст могат да оправдаят подобна мащабна законодателна инициатива, която естествено предизвика бурна обществена реакция.

Отделен въпрос е, че цялото начинание ангажира много сериозни административни и експертни ресурси от Комисията, на държавите - членки на ЕС и на социалните партньори, като, ако перифразираме заглавието на един популярен български филм, се сдобихме с "Дискусии по никое време".

Отделен въпрос е, че не по вина на Комисията започналата дискусия поголовно беше разпозната като спор дали да бъде задължително във всяка европейска страна да има регламентирана минимална работна заплата. Нещо повече - проблемът беше разпознат по този начин от що-годе осведомените и от що-годе добронамерените хора.

Любителите на фейк-нюз обаче пощръкляха от радост и направо яхнаха метлата, като затръбиха, че най-после в ЕС ще се появи еднаква по размер минимална месечна работна заплата.

Затова по-мнителните хора имат пълното основание да се безпокоят, че не случайно тази ужким безобидна дискусия заля медиите. Те имат пълното основание да се притесняват, че тези мащабни дебати, ужким предпазливи и безобидни, могат да изиграят точно ролята на "тестуване" на общественото мнение по темата за приемливостта на въвеждането на повсеместна задължителна, нормативно закрепена минимална месечна работна заплата.

Официално това не е целта на Комисията, но кой знае защо, всички светкавично наостриха уши точно в тази посока. Затова и по-долу ще си позволя да дискутирам този сюжет, независимо че вече неколккратно беше подчертано, че не това е идеята на Европейската комисия.

Идеята дали да има или да няма нормативно регламентирана минимална месечна работна заплата, на пръв поглед не се отнася до България. У нас минималната работна заплата отдавна е закрепена в законодателството. По нея има многогодишна практика, като България дори е ратифицирала Конвенция № 131 на Международната организация по труда (МОТ) за минималната работна заплата. Водят се безкрайни преговори за въвеждане на механизъм за договаряне на МРЗ между социалните партньори и продължава старославното й административно определяне с всичките му вече непоносими дефекти. Но човек би се запитал: за какво да бистрим този въпрос, като в България той вече е решен по един или друг начин.

Работата е там, че проблемът е от друго естество. Като се абстрахираме от откровено неверните тълкувания, че някой е тръгнал да въвежда обща минимална работна заплата с единен размер за целия Европейски съюз, което е очевиден абсурд, трябва да отбележим, че участието на българите в новата дискусия на тема "минимална работна заплата" е повече от необходима.

Малко по-долу ние ще покажем, че точно в страните, където няма регламентирана минимална работна заплата, и средно претеглената средна месечна работна заплата е по-висока, и безработицата е по-ниска. Според нас причината за това не е липсата на минимална работна заплата, а начинът, по който тя се определя. Защото в европейските страни, където няма регламентирана на държавно равнище минимална работна заплата, тя не липсва, а се договаря - най-често на ниво отрасъл, бранш или икономическа дейност.

Медиите споменаха този факт съвсем мимоходом, но на него трябва да се отдаде много сериозно значение. Ключов е фактът, че там, където няма официално регламентирана минимална работна заплата, тя се договаря (както и други важни параметри в индустриалните отношения), на практика изборът на минимална работна заплата е много по-прецизен и много по-адекватен на икономическата реалност.

Това става не с политически мотиви, нито по нечие чиновническо вдъхновение, а на база на преговори, които отчитат както интересите на двете страни (работодатели и работници), така и спецификата на съответните отрасли, браншове и икономически дейности.

Сама по себе си процедурата на колективното договаряне, на договарянето с "пазарене" (на английски език "колективно договаряне" е "collective bargaining") е оптимизационна процедура. В този смисъл договореният размер на дадена минимална работна заплата в някакъв отрасъл, бранш или икономическа дейност е много по-обоснован научно, отколкото каквито и да са дълбокомислени съображения, направени на бюро и вмъкнати без никакво съгласуване със социалните партньори в средносрочната бюджетна прогноза.

Проблемът е, че с действията си Европейската комисия може неволно да застраши съществуването на една много добра практика и да предизвика замяната ѝ с друга - далече не толкова добра. Иначе казано - да събори къща, за да построи колиба.

В такава ситуация, ние би трябвало винаги и при всякакви обстоятелства да защитаваме точно практиката на договаряне на минималната работна заплата, която съвсем не е присъща само на Швеция, Дания и Финландия, както се опитват да ни убедят някои недоосведомени, заинтересувани или просто недобросъвестни хора. От гледна точка на целия исторически опит в сферата на индустриалните отношения, това е правилният и работещ подход, който е донесъл изключително благоприятни резултати за страните, където е прилаган.

От друга страна, ние много добре знаем всички неблагоприятни ефекти от административното определяне на минималната работна заплата. Затова сме длъжни да предупредим, че евентуалното наличие на нормативно регламентирана минимална работна заплата в целия Европейски съюз (за каквото си мечтаят не чак толкова малко хора) не е панацея, а би било едно залитане към допускане на пряка административна намеса в определянето ѝ. Това би било огромна крачка назад с много негативен ефект.

Тук е мястото да се изброят страните, където няма нормативно закрепена минимална месечна работна заплата. Това са: Австрия, Кипър, Германия, Дания, Финландия, Ирландия, Италия, Малта, Швеция и Обединеното кралство.

Някой би възразил, че Германия е въвела минимална работна заплата през 2015 година. Това твърдение е подвеждащо. В Германия има регламентирана минимална часова ставка, а не минимална месечна работна заплата. Всъщност, Германия е образецът и един от моделите за подражание при договарянето (а не на налагането "отгоре") на минимални заплати на ниво отрасли, икономически дейности и дори на определени работни позиции. Така наречените "тарифни преговори" в Германия са "свещеният Граал" на колективното договаряне в Европа.

Въвеждането на минимална часова ставка в Германия се дължи на конкретен икономически проблем - навлизането на пазара на труда и особено в месопреработването на много голям брой чуждестранни работници (преимуществено хърватски), които пристигат в Германия, без да са синдикализирани поне на първо време и са готови да работят за значително по-ниско възнаграждение в сравнение с предвидените тарифни ставки.

Много важно е да се подчертае, че през първите две години от въвеждането на минималната почасова ставка, всички договорености от тарифните преговори остават в сила, дори и ако се окажат по-ниски от нормативното минимално почасово възнаграждение. Договореното в рамките на колективните тарифни преговори е с категорично преимущество пред държавната регулация.

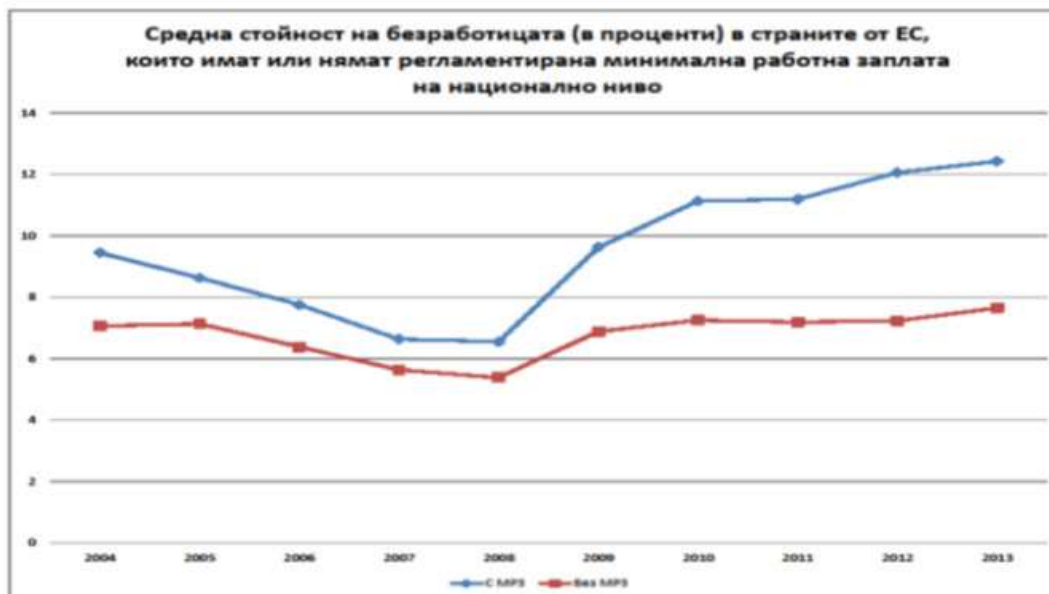
В страните, където няма административно определяна месечна минимална работна заплата, по точни данни от 2016 - 2017 година (които сега не са по-различни), средно претеглената средна месечна работна заплата (CP3) е с 66 процента по-висока, отколкото в страните, където има регламентирана минимална месечна работна заплата. Средната работна заплата е реален икономически показател, която говори за състоянието на пазара на труда, а не абстракция и политически инструмент като нормативно определяната минимална работна заплата.

Още един път припомняме, че броят на заетите в страните, които нямат регламентирана задължителна МРЗ е 118827014 души, докато броят на заетите в страните, където има регламентирана задължителна месечна работна заплата е 125452906 души. Разликата е едва 5, 576 на сто.

Иначе казано, твърдението, че в повечето държави в ЕС има регламентирана минимална месечна работна заплата, е откровено подвеждащо. Всъщност броят на работещите в ЕС при двата режима - с и без регламентирана минимална месечна работна заплата е практически изравнен.

Едновременно с това в страните, където няма административно определяна месечна минимална работна заплата, безработицата е с 40 на сто по-ниска. Твърдението, че безработицата в страните без регламентирана минимална месечна работна заплата е значително по-ниска, отколкото безработицата в страните, които имат регламентирана минимална месечна работна заплата, се онагледява от така наречената "крива на Ханке". Тя е построена за първи път от проф. Стив Ханке, известен у нас като "бащата на валутния борд".

"Кривата на Ханке", която би трябвало по-точно да се нарича "Кривите на Ханке", защото става дума за две отделни линии, с които правим едно важно сравнение, се свежда до нанасянето по абсцисата на времето в години, а по ординатата - на средната стойност на безработицата в проценти. Получават се две красиви линии, от които се вижда, че в страните където няма минимална месечна работна заплата, безработицата е видимо по-малка.

Източник: news.bg

Освен това, трябва да приемем и важното заключение, че не само безработицата в страните без задължителна минимална месечна работна заплата (МРЗ) е по-ниска, но и средната месечна работна заплата (СРЗ) в тези страни е доста по-висока, отколкото в страните със задължителна МРЗ. Тук разбира се е от значение как точно ще тълкуваме тази корелация. Тълкуването, към което се придържам и към което се присъединяват твърди много изследователи, работодатели и дори синдикалисти, е малко по-различно от това на проф. Ханке и то е:

В страните, където има много добре функциониращи системи за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и съответно на ниво отрасъл, брани или сектор (в зависимост от това кой термин предпочитаме), това се отразява по най-благоприятен начин на развитието на икономиката, а от там и на нивото на безработицата и на средната работна заплата. Липсата на регламентирана МРЗ също е следствие на съществуването на много добре работеща система за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и на отраслово ниво.

Още един път трябва да се повтори - липсата на МРЗ е резултат от добре функциониращото договаряне в Германия, Швеция, Дания, Финландия, та дори и Италия, а не обратното - отличните им икономически резултати да са резултат от липсата на МРЗ.

Специално за България възниква и едни парадокс. Европейската комисия обяви като цел задачата брутната минимална работна заплата да достигне навсякъде в страните от ЕС 60 на сто от брутната медианна заплата. Ако Обединена Европа се хвърли с всички сили да постига такава "хармонизация" и унификация, в България може би ще се наложи да намалим минималната работна заплата, защото според данните на Евростат и на Европейската комисия у нас делът на брутната минимална работна заплата от медианната е не 60 %, а 62 %. С шеметния ръст на минималната работна заплата у нас, разглежданият показател авансово е прескочил амбициите на Европейската комисия.

От тази гледна точка би трябвало категорично да се настоява пред наднационалните, представителни пред Европейската комисия и пред Европейския парламент организации на социалните партньори и особено пред съответните работодателски организации - CEEP, BusinessEurope и SMEUnited, остро да се противопоставят срещу всякакви идеи за въвеждане на повсеместна нормативно закрепена минимална месечна работна заплата за всички страни от Европейския съюз. Дори и когато те просто се подхвърлят ей така - по погрешка и при дебати с друг контекст.

Ние сме свидетели на успеха на свободното колективно договаряне на минималната заплата на нива отрасъл и икономическа дейност и едновременно с това сме свидетели на многобройните злокачествени дефекти на нормативно закрепената минимална месечна работна заплата, които всяка година идентифицираме, описваме и довеждаме до знанието на правителството и Народното събрание.

Затова трябва упорито да се настоява добрите практики в политиката по доходите да бъдат защитавани и запазени. Ние трябва да работим за това, тези практики да бъдат приложени в България, а не да бъдат унищожени в целия Европейски съюз. На тези, на които идеята за повсеместно въвеждане на задължителна, нормативно закрепена минимална работна заплата не им излиза от главите, можем само да напомним, че пътят към ада е постлан с добри намерения.

**Brussels, 14.1.2020, C (2020) 83 final, CONSULTATION DOCUMENT, First phase consultation of Social Partners under Article 154 TFEU on a possible action, addressing the challenges related to fair minimum wages*

На английски език: [тук](#)

За любителите на френския език - [тук](#)

За четящите на немски - [тук](#).

✓ **Официално откриха Висшето военновъздушно училище в Долна Митрополия**

Вчера официално беше открито възстановеното Висше военновъздушно училище "Георги Бенковски" в Долна Митрополия. В церемонията участваха президентът Румен Радев - възпитаник на училището, вицепремиерът и министър на отбраната Красимир Каракачанов, дългогодишни преподаватели в учебното заведение и много гости.

Край Долна Митрополия се обучават военни летци от 1948 година, но през последните 18 години училището беше със статут на авиационен факултет. В първия ден от новата си история авиационната ни Алма Матер получи бойното си знаме. Министър Красимир Каракачанов заяви, че с възстановяването на училището е поправена една несправедливост и пожела да се помнят и развиват славните традиции на българската авиация.

Красимир Каракачанов, министър на отбраната: Българската армия в своята дълга история няма от какво да се срамува, а българската авиация има с какво да се гордее. Искам да изградим едно военновъздушно училище, което да бъде авторитетно не само в България, което да бъде авторитетно в цяла Европа.

По думите на президента Румен Радев новите предизвикателства изискват висококачествено авиационно образование, а то е възможно при достатъчна самостоятелност и гъвкавост.

Румен Радев, президент на Република България: Днешното събитие не е просто инвестиция в нашето бъдеще. То е морален акт на възстановяване на гордия български авиационен дух и достойнство. То е действие, което дължахме на вековната ни авиация, на поколенията преподаватели, летци и авиационни специалисти, на нашите учители тук с побелели коси.

Тази година военновъздушното училище ще приеме 14 бъдещи военни летци, двама от които за МВР, още 31 курсанти в други авиоспециалности, както и студенти. Предстои възстановяване на инфраструктурата, откриване на Професионален сержантски колеж, създаване на иновативни центрове за изследователска дейност.

Основният проблем на пазара на труда е липсата на кадри. Това заяви заместник-министърът на труда и социалната политика Зорница Русинова.

По данни на МТСП между 6 и 9 хил. младежи учат в различни престижни европейски университети.

„И от миналата година започнахме по-целенасочена работа с работодателските организации не само да предложим конкретното работно място, но и да предложим малко повече информация какви са търсенето и предлагането на работа, какви са тенденциите и ангажиментите, които държавата поема, със сравнителен анализ за перспективите, които един млад човек с престижно образование може да намери в България“, обясни Русинова.

По думите ѝ ИТ секторът има рекордно висок темп на нарастване на доходите. За ИТ сектора средната заплата е над 3 800 лв.

„Разработихме конкретни финансови стимули, които ще бъдат добре приети от младежите. Един млад човек се интересува не само от конкретната работа и кариерно развитие, но и от останалата част от ежедневието си. За нас е важно да решим не само проблемите на София, а и на много работодатели. Големите фирми и корпорации са в София с централите си, но много често има малки и средни предприятия, които са в малките населени места на страната.

Един от стимулите, които ще предложим за този тип работодатели към заплата, която те могат да предложат, ако се намират в малък град, е половин минимална работна заплата като допълнение върху възнаграждението на младия човек в рамките на една година, ще поемем разходите за жилище и детегледачка в първите *четири месеца, обучение по български език за членове на семейството*“, поясни зам.-министър Русинова.

✓ **Работодатели ще могат да разкриват детски кътове на работното място**

Работодатели ще имат възможност да разкриват детски кътове в офисите и предприятията си. Те ще бъдат подпомогнати финансово, за да изградят подходящи помещения, ако е необходимо и да плащат на хората, които ще се грижат за децата. Идеята е служителите да не отсъстват често от работа, когато няма кой да гледа децата им.

Величка Гайдазова има две деца и работи в голяма верига магазини. Казава, че често ѝ се налага да се сменя с колеги, когато няма кой да се грижи за деца ѝ.

Величка Гайдазова: Това е едно голямо облекчение за родителите, защото повечето семейства сме млади, работещи баби и дядовци, които много трудно биха отделили време да дойдат да ги пазят. Много от работодателите не са доволни, че се излиза постоянно болничен, за да се гледат децата.

Работодатели казват, че одобряват идеята за разкриване на детски кътове, но се надяват процедурите за финансиране да са облекчени.

Крум Бицов, производител на чанти: Като идея е перфектно, но в България има много идеи и реализацията им е трудна. Административните пречки за реализирането на такава идея не са малки.

Проектите на работодателите ще се финансират на стойност от 50 до 150 000 лева.

Елена Михова, Областен информационен център - Благоевград: Ако кажем да вземем някакви предприятия с персонал до 10 човека, от които да кажем един или двама имат малки деца. Могат да направят сдружение с други такива малки предприятия и да кандидатстват с общ проект за изграждане на такъв детски кът.

Работодателите ще могат да кандидатстват със своите предложения от следващия месец.

✓ **Кои са десетте топ риска за бизнеса в България?**

За първи път кибер инцидентите са класирани като най-сериозната корпоративна заплаха в световен план за 2020 г. За българския бизнес климат най-голяма заплаха крият законовите и регулаторни промени и новите технологии. Това разкрива глобалното проучване „Алианс Риск Барометър“. Деветото издание на проучването привлече рекордния брой от над 2,700 участвали експерти от над 100 страни.

ТОП 10 РИСКА ЗА БИЗНЕСА В БЪЛГАРИЯ

Източник: Allianz
Global Corporate &
Specialty.

Риск	Процент
1 Законови и регулаторни промени - търговски войни и митнически тарифи, икономически санкции, протекционизъм, Brexit, дезинтеграция в еврозоната	41%
1 Нови технологии - въздействие на изкуствен интелект, автономни автомобили, 3D принтиране, Интернет на нещата, нанотехнологии, blockchain технологии	41%
3 Прекъсване на бизнес дейността - включително проблеми във веригата за доставки	35%
3 Липса на квалифицирана работна ръка	35%
5 Пожар и инциденти, свързани с експлозии	29%
6 Кибер риск - кибер престъпления, отказ/прекъсване на ИТ системите, сигурност на данните, глоби и наказания	18%
6 Репутационни загуби	18%
6 Развитие на пазарите - нестабилност, колебание на пазара, непредвидени промени, засилена конкуренция/нови участници, пазара на сливания и придобивания (M&A), пазарна стагнация	18%
6 Кражба, измама, корупция	18%
10 Макроикономическо развитие - парична политика, бюджетна дисциплина, покачване на цените, дефлация, инфлация	12%

За първи път **кибер инцидентите** са класирани като най-сериозната корпоративна в световен план за 2020 г. заплаха (39% от отговорилите), измествайки на втора позиция дългогодишния водещ в класацията – рискът от прекъсване на бизнес дейността (посочен от 37% от отговорилите). Опасенията от кибер заплахите, породени от нарастващата зависимост на компаниите от данни и ИТ системи и редица инциденти с широк отзвук, нараснаха драстично през последните години. Само до преди седем години кибер рискът беше класиран на 15 място от 6% от отговорилите.

Законовите и регулаторни промени (на 3-то място, с 27% от отговорилите) и климатичните промени (на 7-мо място, със 17% от отговорилите) са се покачили най-много в класацията в световен мащаб, спрямо резултатите от миналата година. Сред растящите тревоги на преден план излизат последиците от търговската война между Китай и САЩ, Brexit и глобалното затопляне. Годишното проучване на глобалните бизнес рискове на Allianz Global Corporate & Specialty (AGCS) отразява виждането на 2,718 експерта от над 100 страни, включително управители, мениджъри по управление на риска, брокери и застрахователни експерти.

За България картината е по-различна.

Проучването идентифицира като най-съществени за бизнеса рисковете, пред които ни изправят **законовите и регулаторни промени, както и новите технологии**. И двете категории си поделят първото място с по 41% от отговорилите. Българските експерти оценяват като рискови за бизнеса търговските войни, митническите тарифи, икономическите санкции, протекционизма, Brexit, дезинтеграцията в еврозоната. Не по-малко предизвикателни за компаниите в България са въздействието на изкуствения интелект, автономните автомобили, „Интернет на нещата“ (IoT), блокчейн и нанотехнологиите.

“В глобален план само за 7 години кибер рискът от 15-то вече е на първо място, а природните катаклизми в цял свят през 2019-та и тези от началото на 2020-та година ни напомнят за важността на риска, свързан с климата. Събитията в България показват, че ние не сме изключение от общата картина и трябва да предприемем действия за ограничаване на въздействието им върху бизнеса. За първи път Алианс Риск Барометър дава резултати и за България, които отразяват осъзнатостта на бизнеса по отношение на възможните рискови сценарии, но със своята локална специфика”, сподели Йоанис Коцианос, председател на изпълнителния комитет на Алианс България.

Кибер рисковете продължават да растат като заплаха и в повечето страни се подреждат в челната тройка на опасностите пред бизнеса. Бизнесът се сблъсква с по-мощни и по-скъпо струващи проблеми, възникнали от злоупотреба с данните, извършване на измами или изнудване за пари, както и вероятността кибер инциденти да предизвикат съдебни спорове. Голямата злоупотреба с данни, която включва повече от милион засегнати записа, към момента се оценява средно на 42 милиона долара, което прави годишно покачване с 8%. „Инцидентите стават все по-разрушителни, по-често насочени към големи компании, като атаките са с нарастваща степен на сложност и с искове за откуп. Преди пет години, типичен иск за откуп би бил в порядъка на десетки хиляди долара. Днес исканата сума може да е милиони,“ споделя Марек Станиславски, заместник ръководител глобална сигурност на Allianz Global Corporate & Specialty.

Изнудванията са само една част от картината: Компаниите могат да страдат от големи прекъсвания на бизнес дейността, поради липсата на критични данни, системи или технологии, възникнали поради технически проблем или кибер атака. “Много инциденти са в резултат от човешка грешка и могат да бъдат избегнати с обучения, които все още не са рутинна практика в компаниите,“ допълва Станиславски.

След седем години на челната позиция, **прекъсване на бизнес дейността** слиза до второ място в класацията на Алианс Риск Барометър. При все това тенденцията за по-мощни и по-комплексни рискове се запазва. Причините стават все по-разнообразни: от пожар, експлозия или природни катастрофи до дигитални вериги за доставка и дори политическо насилие.

Бизнесите също така са изложени на **директно и индиректно въздействие от масови безредици, граждански неподчинения или терористични атаки**. Последната година станахме свидетели на ескалация на граждански протести в Хонг Конг, Чили, Боливия, Колумбия и Франция, които доведоха до имуществени щети, прекъсване на бизнес дейността и претърпени финансови загуби от местни и международни компании, конкретни примери са затворени магазини в продължение на месеци, наложена забрана за достъп на клиенти и туристи или работници, които не могат да стигнат до работните си места, паради съображения за сигурност.

Законовите и регулаторни промени се нареждат на трето място в глобалната класация на Алианс Риск Барометър 2020 и на първо място за България по важност. Митнически тарифи, санкции, Brexit и протекционизъм са цитирани като ключови рискове. Около 1300 нови търговски бариери са въведени само през 2019. Търговският спор между САЩ и Китай доведе до средна тарифа за САЩ с нива близки до стойности, достигнати за последен път през 70-те години.

„Търговската политика става само още един инструмент за множество външнополитически цели, като икономическа дипломатия, геополитическо влияние и екологична политика,“ обяснява Людовик Сюбран, главен икономист на Алианс. „Този активизъм не се ограничава единствено до границите на САЩ: разпространил се е до Япония и Южна Корея, Индия и Европа.“

Фокус на новите регулаторни предизвикателства в настоящото десетилетие ще бъдат екологичното въздействие, въглеродните емисии и климатичните промени. Тяхното влияние върху корпорациите ще бъде разностранно, както това се случи в миналото с новите правила за счетоводство и опазване на данните”, заявява Сюбран.

Пълният доклад Алианс Риск Барометър 2020 и резултатите за 34 страни вижте [ТУК](#).

✓ АПИ: Възможни са затруднения в продажбата на електронни винетки

Между 17 ч. и 19 ч. днес са възможни затруднения при продажбата на електронни винетки. Причината са дейности по внедряване на актуализации на ТОЛ- системата.

За избягване на риска от проблеми с покупката на е-винетка по време на планираните актуализации от АПИ препоръчват на шофьорите внимателно да планират пътуването си по републиканската пътна мрежа и да купят електронната си винетка своевременно.

✓ Почина акад. Благовест Сендов

На 87 години почина световноизвестният български математик проф. Благовест Сендов, съобщиха от Българската академия на науките.

"Напусна ни изтъкнат държавник и общественик - ректор на Софийския университет, главен научен секретар на Българската академия на науките, председател на БАН, председател на Народното събрание на Република България и посланик на България в Япония", пишат от Академията по повод тъжната вест.

А в профила си във Фейсбук премиерът Бойко Борисов написа "Бог да прости Благовест Сендов - ерудиран учен и политик." и изказа своите най-искрени съболезнования на близките му.

Сендов е автор на повече от 200 научни публикации в областта на компютърните науки, математическото моделиране в биологията, компютърната геометрия, има 7 монографии и над 30 учебника. Като ректор на Софийския университет инициира въвеждането на т. нар. Сендовска образователна система, въведена в 30 училища през 1979г.

Поклонението на акад. Благовест Сендов ще се състои на 23.01.2020 г. (четвъртък) от 11.00 ч. в сградата на Народното събрание, пл. „Княз Александър I" №1.

✓ ЕС е готов да изпрати мисия в Либия

Европейският съюз е готов да изпрати мисия в Либия, за да следи за спазването на оръжейното ембарго и на примирието. За това се договориха министрите на външните работи на държавите от ЕС. Те заседаваха в Брюксел, само ден след

конференцията за Либия в Берлин, на която бяха постигнати важни споразумения за трайно прекратяване на въоръжения конфликт.

Дипломат номер едно на Европа Жозеп Борел нарече конференцията за Либия в Берлин "голям успех на германската дипломатия". Според него ситуацията с днешна дата е много по-добра, отколкото преди седмица. За първи път се създават предпоставки за постигане на трайно примирие.

Вчера в Берлин няколко държави, сред които Русия, Турция, Египет и Обединените Арабски емирства, се съгласиха да не изпращат свои оръжия и бойци в подкрепа на едната или другата воюваща страна в конфликта в Либия и да работят за мирно решение под егидата на ООН. Участниците се договориха оръжейното ембарго да бъде строго спазвано и контролирано.

Лидерите на двете воюващи страни - премиерът Файез Сарадж и генерал Халифа Хафтар, вчера не се срещнаха лице в лице, но се съгласиха техни пратеници да започнат преговори при прециалния представител на ООН за Либия Гасан Саломе. Според германския министър Хайко Маас тези преговори могат да започнат още тази седмица.

Хайко Маас - външен министър на Германия: Берлинската конференция създаде добри предпоставки за това, което искат хората в Либия, а именно временното прекратяване на огъня да се превърне в трайно примирие. Но за съжаление все още сме далеч от тази реалност.

Българският външен министър Екатерина Захариева заяви, че Европейският съюз е готов да играе важна роля в региона като следи за спазването на оръжейното ембарго и по-късно за спазването на примирието.

Екатерина Захариева - министър на външните работи: Най-важното, което ЕС може да направи е най-бързо да организираме мисия, която да съблюдава спазването на оръжейното ембарго. Може да бъде възобновяване на мисията София с модифициран мандат - това е много важно и това е най-бързото, което може да се направи. Но така или иначе анализ как бихме могли да организираме мисия, която да съблюдава спазване на оръжейното ембарго. Първо трябва да има примирие, за да може да говорим за друга стъпка.

Брюксел ще води и преговори с представители на ООН, Африканския съюз и Арабската лига, за да договорят как ще се контролира прекратяване на огъня, ако такова бъде постигнато.

✓ Путин сменя и главния прокурор

Главният прокурор на Русия Юрий Чайка ще бъде сменен поради преминаване на друга работа. Предложението е на президента Владимир Путин, съобщи пресслужбата на Кремъл.

Чайка е на поста от 2006 година. Неговото място ще заеме 44-годишният Игор Краснов, който досега беше заместник-председател на Следствения комитет.

Занимавал се е с много разследвания, сред които покушението срещу Анатолий Чубайс и убийството на опозиционера Борис Немцов, както и разхищението на средства при строителството на Космодрума "Восточный".

Рокадата идва след като преди пет дни правителството на Медведев подаде оставка, а президентът назначи за премиер Мишустин.

[Manager.bg](#)

✓ Европейските борси започват седмицата в червения сектор

Водещите европейски борсови индекси регистрираха понижения в ранна търговия в понеделник, тъй като инвеститорите останаха предпазливи в началото на седмицата, която ще бъде доминирана от редица икономически данни за ЕС и Еврозоната, както и от предстоящото в четвъртък заседание на Европейската централна банка, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 се понижи с 1,04 пункта, или 0,24%, до 423,52 пункта. Немският DAX отчете спад от 2,98 пункта, или 0,02%, до 13 523,15 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 изтри 31,91 пункта от стойността си, или 0,42%, до 7 652,65 пункта. Френският CAC 40 се понижи с 19,89 пункта, или 0,33%, до 6 080,83 пункта.

През тази седмица инвеститорите и анализаторите очакват данните за бизнес активността в Еврозоната, като по-рано анкета на Ройтерс показа, че според икономистите активността във валутният блок е достигнала дъното през 2019 г. и че предстои растеж.

„Пазарите мятат, че сме достигнали до дъното в промишления сектор, така че ако PMI индексите ни изненадат и отчетът спад, това ще повлияе на нагласите“, коментира Тийве Мевисен, старши пазарен икономист от Rabobank.

Търговците ще се ослушват и за коментари от страна на председателя на Европейската централна банка Кристин Лагард относно инфлацията и икономическия растеж през 2020 г. по време на първото заседание на ЕЦБ от началото на годината. Очаква се централната банка да остави лихвата си по депозитите на ниво от минус 0,5%, след като през септември я понижи за първи път от 2016 г. насам.

На корпоративния фронт, акциите на Qiagen скочиха с 4,59% до върха на STOXX600, след като германската компания, произвеждаща оборудване и технологии за молекулярна диагностика и фармацевтични изследвания, обяви, че води преговори с фирма, която е заинтересована от нейното придобиване.

Акциите на британската компания Fevertree Drinks Plc, която произвежда премиум безалкохолни напитки за коктейли, се сринаха с 24,27%, достигайки до най-ниското си ниво от над 2г, след като фирмата обяви, че отчетеният през миналата година 10-процентов ръст е по-нисък от очакваното. Причината за това е по-слабата търговия по празниците във Великобритания.

Пореден седмичен ръст на Уолстрийт

Основните индекси на Нюйоркската фондова борса записаха ръст в петък, завършвайки още една седмица с повишение, на фона на позитивните данни за световната икономика и силното начало на сезонът на отчетите, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones се повиши с 50,46 пункта, или 0,17%, до 29 348,10 пункта. Широкообхватният индекс Standard & Poor's 500 напредна с 12,81 пункта, или 0,39%, до 3 329,62 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества

Nasdaq записа ръст от 31,81 пункта, или 0,34%, до 9 388,94 пункта. И трите водещи индекса регистрираха нови рекордни върхове.

За седмицата S&P 500 е нараснал с близо 2%, докато Dow и Nasdaq са напреднали с 1,8% и 2,3%. Тези повишения удължават силното представяне на индексите от началото на 2020 г, като в този период S&P 500 и Dow са се повишили с 3,1% и 2,8%, докато Nasdaq е скочил с повече от 4,5%.

„Рисковите активи започват 2020 г. с добър старт“, коментира Грегъри Фаранело от AmeriVet Securities. „Възвращаемостта през отминалата година беше страхотна. Когато обаче вземете предвид корекциите от края на 2018 г, както на фондовите пазари, така и при кредитите, нещата не изглеждат толкова феноменално“, добавя той.

Повишенията в петък дойдоха на фона на по-добрите от очакваното данни за промишлеността в Китай през декември, който отчетоха 6,9-процентов ръст на продукцията на годишна основа. По-рано стана ясно, че китайската икономика е нараснала с 6,1% през 2019 г., което бе в рамките на очакваното от анализаторите, но същевременно с това и най-бавният темп на растеж от близо 30 г.

Същевременно с това строежа на нови жилища в САЩ е нараснал с 17% на годишна основа през декември, достигайки 13-годишен връх. Данните последваха по-добрите от очакваното молби за безработица, публикувани в четвъртък.

Силното начало на корпоративния сезон на отчетите подобри нагласите на инвеститорите през седмицата.

До момента около 8% от компании в са обявили резултатите си за тримесечието, като 72% от тях са отечели по-добри от очакваното печалби, сочат данни на Factset. Очакванията за сезона обаче остават песимистични, като според FactSet приходите на компаниите от S&P 500 ще се свият с 2% на годишна база през четвъртото тримесечие.

Оптимизъм в Азия

Водещите индекси на фондовите борси в Азиатско-тихоокеанския регион завършиха търговската сесия в понеделник в зелената зона, след като Китайската народна банка остави своя референтен лихвен процент по кредитите без промяна, предаде Си Ен Би Си.

На този фон континенталният бенчмарк Shanghai Composite се повиши с 20,29 пункта, или 0,66%, до 3 095,79 пункта, докато по-малкият Shenzhen Composite напредна с 23,67 пункта, или 1,31%, до 1 829,95 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng отчете спад от 260,51 пункта, или 0,9%, до 28 795,91 пункта.

„Все още очакваме промяна на лихвения процент в определен момент през тази година, въпреки че това не случи през първи месец на 2020 г.“, коментира Кевин Люнг от Haitong International Securities.

„Първата фаза на търговското споразумение бе подписана току що, така че смятам, че китайските органи ще имат нужда от няколко месеца, за да видят дали се случва нещо и дали ще има нужда от допълнителни подобрения, ако нещата не вървят добре по втората фаза. Ако бъдат предприети още политики за стимулиране, вярвам, че това ще се случи през второто тримесечие на годината“, добавя той.

Водещият индекс на токийската фондова борса Nikkei 225 се повиши с 42,25 пункта, или 0,18%, до 24 083,51 пункта.

Южнокорейският измерител Kospi отчете ръст от 12,07 пункта, или 0,54%, до 2 262,64 пункта, като книгата на Samsung Electronics поскъпнаха с 1,79%, след като Ройтерс съобщи, че компанията готви промени в ръководството.

В Австралия индексът ASX 200 добави 15,4 пункта към стойността си, или 0,22%, достигайки ниво от 7 079,50 пункта.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха предимно повишения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете ръст от 4,30 пункта, или 0,74%, до 584,40 пункта. VGBX40 се повиши с 0,75 пункта, или 0,66%, до 114,77 пункта. BGTR30 напредна с 3,58 пункта, или 0,68%, до 528,31 пункта. BGREIT регистрира спад от 0,58 пункта, или 0,43%, до 133,87 пункта.

✓ Кристалина Георгиева: Има риск от нова Голяма депресия

Глобалната икономика рискува завръщане към Голямата депресия, водена от неравенството и нестабилността на финансовия сектор, предупреди ръководителят на МВФ Кристалина Георгиева, цитирана от The Guardian.

Ново изследване на МВФ, което сравнява настоящата икономика с 20-те години на XX век, завършило с големия пазарен срив от 1929 г. установява, че подобна тенденция вече е в ход, посочи тя в изказване за Института за международна икономика на Петерсън във Вашингтон.

Въпреки че през последните две десетилетия разликата в неравенствата между държавите се затваря, тя се е увеличила в рамките на самите страни, каза тя и даде за пример конкретно Обединеното кралство.

„В Обединеното кралство например, топ 10% най-богати контролират почти толкова богатство, колкото долните 50%. Тази ситуация е отразена в голяма част от ОИСР (Организация за икономическо сътрудничество и развитие), където неравенството в доходите и богатството достигна или е близо до рекордни стойности“, заяви Георгиева.

И добави: „По някакъв начин тази тревожна тенденция напомня началото на 20-те години на XX век, когато побратимените сили на технологията и интеграцията доведоха до първата позлатена епоха, „ревящите 20-те“ и в крайна сметка до финансова катастрофа“.

Тя предупреди, че новите проблеми като климатичната ситуация и засиления търговски протекционизъм означават, че следващите 10 години вероятно ще се характеризират със социални вълнения и нестабилност на финансовите пазари.

„Ако трябваше да идентифицирам тема в началото на новото десетилетие, това ще бъде все по-голяма несигурност“, каза тя. А несигурността засяга не само бизнеса, но и хората, особено предвид нарастващото неравенство в много страни, уточнява Георгиева.

"Прекомерното неравенство пречи на растежа и може да подхрани популизма и политическите катаклизми", предупреди ръководителят на МВФ.

„Твърде често пренебрегваме финансовия сектор, който също може да има дълбок и дълготраен положителен или отрицателен ефект върху неравенството“, добави Георгиева.

В ново проучване, представено преди актуализираните икономически прогнози, които предстоят следващата седмица, МВФ подчерта, че достъпът до финансовия сектор в Китай и Индия през 90-те години на миналия век „проправи пътя за огромни икономически печалби през 2000-те години“. „Това от своя страна помогна за извличането на милиард души от бедността“, каза тя.

За мнозина глобалната финансова криза от 2008 все още не е приключила, един от четирима млади хора в Европа е изложен на риск от изпадане в бедност, отбеляза още Георгиева.

„Няма заместител на висококачествената регулация и надзор“, каза Георгиева. „Ние сме по-защитени, но не достатъчно“.

✓ Над 1000 финансови фирми планират офиси във Великобритания след Brexit

Повече от хиляда банки, мениджъри на активи, компании за разплащания и застрахователи в Европейския съюз планират да отворят офиси във Великобритания след Brexit, за да могат да продължат да обслужват клиенти от Обединеното кралство, съобщи регулаторната консултанска компания Bovill, цитирана от Ройтерс.

Новите офиси и персонал ще помогнат да се смекчат донякъде загубата в бизнеса, тъй като сегашният неограничен двупосочен пряк достъп между Великобритания и ЕС приключва през декември тази година след преходния период на Brexit.

Като първа стъпка, компаниите, които досега са били в състояние да обслужват клиенти от Обединеното кралство директно от централите си, са подали молба за временно разрешение за работа във Великобритания след 31 януари, когато страната напуска блока.

„Много фирми смятат Обединеното кралство за водещ център за финансови услуги в Европа“, заяви Майкъл Джонсън, консултант в Bovill.

Повече от 300 финансови компании във Великобритания са отворили центрове в ЕС, за да продължат да обслужват клиенти в блока след Brexit, показва неотдавнашно проучване на New Financial think think tank. Големите фирми, базирани във Великобритания, вече са изпълнили планове, които им позволяват да продължат да работят в ЕС след Brexit. Около 7000 позиции ще бъдат преместени от Лондон на континента и още 2400 работни места, ще бъдат създадени в новите центрове из целия Европейски съюз.

Сега компаниите внимателно наблюдават преговорите за бъдещите отношения на Великобритания с ЕС.

Британският финансов министър Саджид Джавид заяви в събота пред Financial Times, че бъдещият достъп до ЕС ще бъде под системата на "еквивалентността" на блока, което е и основна форма на достъп, използвана от САЩ, Сингапур и Япония.

„За много хора еквивалентността би осигурила толкова необходимата сигурност, но това е сложна рамка с над 40 разпоредби, която не е гарантирана дългосрочно и означава различни неща за различните фирми“, каза Омар Али, лидер на финансовите услуги на ЕУ във Великобритания.

Bovill посочва, че 228 фирми от Ирландия са подали заявление за временно разрешение да продължат да обслужват клиенти от Обединеното кралство, докато не получат пълно разрешение за нов център на Острова.

По данни на Bovill европейските фирми ще купуват офиси, ще наемат персонал и юридически и професионални съветници във Великобритания.

Фирми от Франция, Кипър и Германия са кандидатствали съответно за 170, 165 и 149 временни разрешения, съобщиха консултантите.

Банките от своя страна ще трябва да решат дали наличието на множество центрове в еврозоната и Великобритания след Brexit има икономически и стратегически смисъл и дали някои от тях трябва да бъдат затворени.

✓ Европейската комисия дава €150 000 за иновативни идеи в модата

Европейската комисия обяви старта на изданието 2020 г. на Европейския конкурс за социални иновации. Под мотото "Преобрази модата: Промяна на поведението за устойчива мода", тази година конкурсът търси проекти в ранен етап, които ще променят начините, по които произвеждаме, купуваме, използваме и рециклираме дрехите като така ще се насърчи по-устойчива промяна в поведението на потребителите.

Конкурсът е отворен за участници от всички държави-членки на ЕС и страни, свързани с "Хоризонт 2020", до крайния срок за кандидатстване - сряда, 4 март. Жури ще избере три печеливши идеи през ноември, всяка от които ще получи награда от 50 000 евро.

„Европейските потребители са все по-наясно с въздействието на техните потребителски навици върху околната среда. Изграждайки позицията на Европа начело на световната мода, тазгодишният конкурс за социални иновации търси креативни идеи, които променят начина, по който произвеждаме, използваме и носим дрехи и насърчаваме повече устойчивост в модната индустрия“, казва Славомир Токарски, директор "Иновации и производство", DG GROW.

Гражданите на ЕС средно купуват повече от 12 килограма дрехи годишно, чието производство замърсява атмосферата със 195 милиона тона CO2 и използва 46 милиарда кубически метра вода. Облеклото представлява между 2% и 10% от въздействието върху околната среда от общото потребление в ЕС. В същото време над 30% от дрехите в гардеробите на европейците не се използват от поне година. След изхвърлянето им над половината дрехи не се рециклират, а се оказват в смесени битови отпадъци и впоследствие се изпращат за изгаряне или по сметища.

За да отговори на тези проблеми, тази година конкуренцията търси идеи, които допринасят за подобряване на устойчивото производство, използване и потребление на дрехи, както и края на жизнения етап на модните продукти. Тези идеи трябва да целят намаляване на общия отпечатък върху околната среда на модата, подобряване на нейното обществено въздействие и подпомагане на промяната на поведението чрез разработването на нови продукти, услуги, процеси и иновативни бизнес модели.

Решенията, представени на конкурса, също трябва да бъдат мащабируеми на местно, национално или европейско равнище. Конкурсът е отворен за всички с иновативни и креативни идеи за повишаване на устойчивостта на модната индустрия, включително социални иноватори, предприемачи, студенти, дизайнери, бизнеси и други участници.

Конкурсът ще допълни няколко мерки, които Комисията вече е предприела за справяне с проблема за устойчивостта в модата. Приетият през 2018 г. пакет за кръговата икономика за първи път ще изисква държавите-членки да гарантират, че текстилът се събира отделно. Новата директива за отпадъците изисква държавите-членки да създадат такива схеми най-късно до 2025 г. Директивата за отпадъците от опаковки въвежда цели за рециклиране на 60% от всички опаковки до 2025 г. и 70% до 2030 г. В момента обвързващият Регламент за текстила от 2011 г. определя правила за етикетиране и маркиране на всички текстилни продукти, включително задължение за деклариране на пълния състав на влакната на текстилните продукти на всички етапи на промишлената обработка и търговската дистрибуция, както и правила за наименованията на текстилните влакна.

За информация относно по-ранни издания и печеливши проекти, посетете:

https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/policy/social/comcharge_en

БНР

✓ Промени в Закона за горивата влизат за второ четене в комисията за борба със сивата икономика

Парламентарната комисия за наблюдение на приходните агенции и борба със сивата икономика ще обсъди на второ четене промени в Закона за горивата.

Преди седмица депутатите гласуваха тежки санкции за незаконна търговия с гориво и намаляване на финансовите прагове за банкови гаранции и регистрация на фирмите.

Бензиностанциите и складовете за горива ще бъдат запечатвани, ако продават контрабандно гориво, а цистерните, които го превозват, ще бъдат спирани от движение. Промените в текстовете облекчават финансовите изисквания за регистрация и банковите гаранции, като ги поставят в зависимост от оборотите на фирмите, за да не се нарушават конкурентните принципи на пазара. Земеделските производители излизат от обхвата на закона, но:

"Ако някой земеделски производител реши да се занимава с търговия, той задължително ще трябва да се регистрира. Ако не, ще носи всичките санкции на закона", заяви министърът на икономиката Емил Караниколов.

Между двете четения от Петролната и газова асоциация ще настояват за промени, които обясни с пример Живоदार Терзиев:

"Какво се случва за обекти, които пълнят бутилка през колонка, регистрирани. И няма да ги затворим за две години? Законът за изменение и допълнение трябва да реши възникнали проблеми, а не да създава нови".

✓ Румен Радев ще бъде в Израел за 75-ата годишнина от освобождаването на Освиенцим

Президентът Румен Радев ще бъде на посещение в Израел по повод 75-ата годишнина от освобождаването на Освиенцим и Деня за възпоменание на Холокоста. Очаква се във възпоменателното събитие да участват над 40 държавни и правителствени ръководители от цял свят.

Днес Радев ще разговаря с израелския си колега Реувен Ривлин и с председателя на Кнесета Юли-Йоел Еделщайн.

В четвъртък президентът ще представлява страната ни на Петия международен форум за Холокоста в мемориала „Яд Вашем“.

✓ ЕС е готов да действа сам относно цифровия данък, ако няма споразумение в ОИСР

Европейският комисар за вътрешния пазар и услуги Тиери Бретон заяви в понеделник, че ако дискусиите на ниво ОИСР за данъчно облагане на цифрови компании като Amazon или Google не дадат резултат, Европейският съюз ще предприеме самостоятелно действие.

"Не знам за съществуването на някакъв незадължителен доброволен данък ... За големите цифрови играчи това очевидно не е вариант", посочи Бретон на пресконференция, предаде Ройтерс. "Ако не може да бъде постигнато решение в рамките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), ние ще се заемем с проблема на ниво Европейска комисия", посочи той.

Тиери Бретон добави, че европейските държави, които не успяха да се споразумеят по-рано относно т.нар. "цифров данък", сега вече са на една и съща вълна.

Повод за неговите коментари е предложение на европейските власти в Брюксел от преди време да се сключи споразумение за глобален цифров данък, за да се гарантира, че технологични гиганти като Facebook, Amazon и Google ще плащат подходящ данъчен дял в рамките на дадена отделна държава, където са осъществили техните приходи.

✓ МВФ отново намали прогнозите си за глобалната икономика през тази и следващата година

Кристалина Георгиева обаче очаква умерен подем на глобалния растеж

Международният валутен фонд понижи за пореден път прогнозите си за растежа на световната икономика през тази и следващата година, но отбеляза, че вижда подобряване на икономическите перспективи в бъдеще, тъй като търговската сделка между САЩ и Китай предполага, че търговската и промишлената активност в световен план могат в скоро време да започнат да се измъкват от достигнатото дъно.

Представяйки последния доклад на пресконференция в Давос, Швейцария, управляващият директор на Международния валутен фонд Кристалина Георгиева заяви, че след икономическото забавяне през 2019 година би трябвало да има "умерен подем на глобалния растеж през тази и следващата година".

"Вече виждаме някои предварителни признаци на стабилизация, но все още не сме достигнали повратната точка", отбеляза г-жа Георгиева и добави: "Реалността е, че глобалният растеж остава бавен".

В своя зимен доклад "Световни икономически перспективи" МВФ прогнозира подобряване на растежа на глобалната икономика през 2020-а година до 3,3% (но под есенна прогноза за растеж с 3,4%), след като през миналата година растежът

се забави до 2,9% (вместо до 3,0%), отбелязвайки най-слабото си представяне от световната финансова криза преди около едно десетилетие (през 2008-2009 година).

За 2021-а година МВФ очаква ново слабо подобрение на икономическия растеж до 3,4%, но след като през октомври 2019-а година прогнозира по-добра експанзия за догодина от 3,6 на сто.

Това представлява шестата поредна низходяща ревизия на прогнозите на фонда от октомври 2018-а година насам. Фондът отбеляза, че основна причина за новата низходяща ревизия на икономическите прогнози е по-рязкото от очакваното забавяне на растежа в Индия и на някои други развиващи се пазари.

МВФ вижда индикации за умерено подобряване на глобалния растеж

Според МВФ обаче отслабването на търговското напрежение между САЩ и Китай, което навреди в най-голяма степен на глобалната икономика през миналата година, се очаква да доведе до подобряване на пазарните нагласи на фона на "предварителните" индикации, че международната търговия и промишленото производство могат в скоро време да започнат да се измъкват от достигнатото дъно. Фондът оценява, че подписната "първа фаза" от търговската сделка САЩ-Китай ще отслаби негативното влияние върху глобалния икономически растеж от 0,8% до 0,5 на сто.

Пазарните нагласи също така изглежда подсилени и от широко базираната промяна към по-стимулираща парична и лихвена политика на централните банки, както и от намаляване на опасенията за Брекзит без сделка.

Въпреки това глобалните макроикономически данни все още не показват ясни признаци за поврат, като в същото време фондът посочи, че напрежението между САЩ и Иран, социалните вълнения и евентуално ново избухване на търговските напрежения са ключов повод за безпокойство.

"Точно през първите седмици на новата година станахме свидетели на засилено геополитическо напрежение в Близкия изток и видяхме драматичното въздействие, което биха могли да окажат климатичните шокове. Видяхме ги в Австралия, както и в части от Африка", отбеляза г-жа Георгиева.

Фондът прогнозира по-слаб растеж в САЩ и еврозоната

За 2019-а година МВФ вече очаква растеж на БВП на САЩ от 2,3% и от 2,0% през 2020-а година, което е с по 0,1 процентни пункта под октомврийските прогнози, преди по-сериозно забавяне на икономическата експанзия до 1,7% през 2021-а година.

Относно Китай обаче фондът повиши оценката си за растежа на БВП от 6,1% през миналата година до 6,0% през настоящата година (над предишна оценка за растеж от 5,8%), преди забавяне на експанзията до 5,8% през 2021-а година.

За еврозоната МВФ очаква икономическия растеж от 1,3% през настоящата година (под прогноза през октомври за растеж с 1,4%) след слабо повишение на БВП с 1,2% през 2019-а година, като за 2021-а очаква растеж от 1,4 на сто.

Фондът потвърди, че германският икономически растеж през миналата година ще достигне едва 0,5%, като ще се подобри слабо през 2020-а до 1,1% (под 1,2% прогноза през октомври) и през 2021-а до 1,4 на сто.

"Зимни" макропрогнози на МВФ и тяхната разлика спрямо "есенните" прогнози от 2019 г.

	Year over Year					
	Estimate				Difference from Oct 2019 WEO Projections 1/	
	2018	2019	2020	2021	2020	2021
World Output	3.6	2.9	3.3	3.4	-0.1	-0.2
Advanced Economies	2.2	1.7	1.6	1.6	-0.1	0.0
United States	2.9	2.3	2.0	1.7	-0.1	0.0
Euro Area	1.9	1.2	1.3	1.4	-0.1	0.0
Germany	1.5	0.5	1.1	1.4	-0.1	0.0
France	1.7	1.3	1.3	1.3	0.0	0.0
Italy	0.8	0.2	0.5	0.7	0.0	-0.1
Spain	2.4	2.0	1.6	1.6	-0.2	-0.1
Japan	0.3	1.0	0.7	0.5	0.2	0.0
United Kingdom	1.3	1.3	1.4	1.5	0.0	0.0
Canada	1.9	1.5	1.8	1.8	0.0	0.0
Other Advanced Economies 3/	2.6	1.5	1.9	2.4	-0.1	0.1
Emerging Market and Developing Economies	4.5	3.7	4.4	4.6	-0.2	-0.2
Emerging and Developing Asia	6.4	5.6	5.8	5.9	-0.2	-0.3
China	6.6	6.1	6.0	5.8	0.2	-0.1
India 4/	6.8	4.8	5.8	6.5	-1.2	-0.9
ASEAN-5 5/	5.2	4.7	4.8	5.1	-0.1	-0.1
Emerging and Developing Europe	3.1	1.8	2.6	2.5	0.1	0.0
Russia	2.3	1.1	1.9	2.0	0.0	0.0
Latin America and the Caribbean	1.1	0.1	1.6	2.3	-0.2	-0.1
Brazil	1.3	1.2	2.2	2.3	0.2	-0.1
Mexico	2.1	0.0	1.0	1.6	-0.3	-0.3
Middle East and Central Asia	1.9	0.8	2.8	3.2	-0.1	0.0
Saudi Arabia	2.4	0.2	1.9	2.2	-0.3	0.0
Sub-Saharan Africa	3.2	3.3	3.5	3.5	-0.1	-0.2
Nigeria	1.9	2.3	2.5	2.5	0.0	0.0
South Africa	0.8	0.4	0.8	1.0	-0.3	-0.4

✓ Започва 50-ата годишна среща на Световния икономически форум в Давос

Световният елит се събира в швейцарския планински курорт Давос за 50-ата годишна среща на Световния икономически форум. Основна тема на тазгодишното издание е устойчивото развитие.

Във фокуса на обсъжданията на Световния икономически форум се очаква да бъдат климатичните промени, избягването на "технологична война", както и начините за уреждане на конфликти.

За втори пореден път на форума ще присъства младата шведска екоактивистка Грета Тунберг. Очаква се тя да призове за незабавно спиране на инвестициите в изкопаеми горива.

Сред участниците в Световния икономически форум в Давос са американският президент Доналд Тръмп, който миналата година пропусна събитието, германският канцлер Ангела Меркел и председателят на Европейската централна банка Кристин Лагард.

[Премиерът Бойко Борисов пристигна снощи в Швейцария.](#) Днес той ще участва в сесия на тема "Диалог за дипломацията на Западните Балкани", както и в дискусия, посветена на Централна и Източна Европа.

✓ **Великобритания ще въведе по-строги присъди за терористи**

Великобритания ще въведе по-строги присъди за терористи и няма да освобождава предсрочно лица, осъдени за тероризъм.

Автоматичното по-ранно освобождаване от затвора на получилите присъди за терористична дейност ще бъде премахнато, като ще бъде въведен и минимален престой от 14 години за сериозни престъпления.

Министерството на вътрешните работи обяви, че законопроектът ще бъде внесен в парламента до средата на март. Министърът на вътрешните работи Прити Пател заяви, че правителството се е изправило пред някои "трудни за приемане истини" след терористичното нападение в Лондон на 29 ноември. Тогава освободеният предсрочно от затвора Усман Хан уби с нож Саския Джоунс и Джек Мерит в залата "„Фишмонгърс", близо до Лондон бридж. Хан е бил освободен преждевременно през 2018 година след излежаване на само половината от 16-годишната му присъда за тероризъм. След нападението правителството започна спешна ревизия на условията за предварително пускане на свобода на 74 обвинени в терористична дейност и освободени по-рано.

На 20 януари (понеделник) властите оповестиха, че започват преглед и на начина, по който съответните органи разследват, наблюдават и общуват с обвинените в тероризъм. Министрите искат също въвеждане на тестове с детектора на лъжата, които в момента се използват само при обвинени в сексуално посегателство.